

k u l t u r n a š o l a

Ptice smo na mogočnem konju

Zbornik izbrane proze, poezije in drame z natečaja

XXVIII. ROŠEVI DNEVI

Celje, marec 2015

XXVIII. ROŠEVI DNEVI 2015

PTICE SMO NA MOGOČNEM KONJU

Zbornik izbrane poezije, proze in drame z natečaja

Besedila so izbrali:

Nina Kokelj, sodobna slovenska pisateljica, publicistka in performerka,
Matej Krajnc, slovenski pesnik, pisatelj, prevajalec, glasbenik in publicist
Barbara Rigler, samostojna svetovalka JSKD za literarno dejavnost in odgovorna urednica revije Mentor

Uvodnik: Nina Kokelj

Ocene nagrajenih besedil: Matej Krajnc

Naslov zbirke: *Ptice smo na mogočnem konju* (izbrani verz je iz pesmi *Linija*, avtorica Maja Strmčnik, OŠ Antona Aškerc, Velenje)
Avtor logotipa Roševih dnevov in fotografij: Dejan Petrovič

Slika na naslovnici: Nuša Uranker, 8. b, OŠ Frana Roša Celje
Ilustracije: Ana Beltram (6. a), Jure Blaznik (8. b), Luka Djuričić (5. a), Jure Gaber (8. a), Manca Gaber (6. a), Nina Gomilšek (7. b), Nika Hajsinger (7. b), Selina Hrženjak (6. b), Daša Hudoklin (6. b), Dejan Ilić (9. b), Žak Javornik (8. a), Jakob Kidrič (9. b), Leon Kores (8. a), Alja Korošec (9. b), Tjaša Koštomaj (9. b), Hana Koželjnik Kačičnik (9. b), Sandi Lutolli (8. a), Semin Medić (9. b), Denis Memčič (9. a), Tinka Napret Kaučič (6. a), Ines Les (8. a), Benjamin Planinšek (8. b), Nico Podlesek (7. b), Eva Potočnik (9. a), Sven Pungartnik Rauter (8. b), Krištof Rajšter (6. b), Nika Rajšter (9. b), Žan Razdevšek (9. b), Živa Romih (6. a), Lovro Stropnik (8. a), Nik Tristan Svetelšek (5. a), Maša Šerbec (7. b), Živa Uranjek (6. a), Nuša Uranker (8. b), Lana Vincelj (8. b), Nataša Volmut (9. a), Tamara Volmut (6. a)
Njihova mentorica je likovna pedagoginja Lijana Klančnik.

Organizacijski odbor:

Mojca Kolin, prof., ravnateljica OŠ Frana Roša, Celje, *predsednica*
Ljudmila Conradi, soustanoviteljica srečanja, *članica*
Lucija Hajnšek, prof., knjižničarka na OŠ Frana Roša, *članica*
Živko Beškovnik, JSKD OI Celje, *član*
Barbara Rigler, JSKD RS, *članica*

SEZNAM MLADIH LITERATOV

sprejetih v literarno delavnico XXVIII. ROŠEVIH DNI 2015

NAGRAJENI AVTORJI:

1. **Sven Pušnik**, OŠ Ribnica na Pohorju, mentorica Nevenka Kutin
2. **Nika Rajšter**, OŠ Frana Roša Celje, mentorica Blanka Skočir
3. **Maja Strmčnik**, OŠ Antona Aškerc, Velenje, mentorica Martina Hribernik
4. **Sara Štiglic**, OŠ Vič, Ljubljana, mentorica Petra Jesenovec
5. **Nives Žlof Androjna**, OŠ Vižmarje Brod, Ljubljana, mentorica Anita Dernovšek

ZA LITERARNO DELAVNICO IN OBJAVO V ZBORNIKU SO IZBRANI ŠE:

6. **Larisa Bogataj**, OŠ Rovte, mentorica Ljudmila Treven
7. **Urška Brelih**, OŠ Vuzenica, mentorica Petra Prohart Tomažič
8. **Sara Farah Kurnik**, OŠ 8 talcev Logatec, mentorica Sergeja Šorli Letonja
9. **Laura Fatur**, OŠ Toneta Tomšiča Knežak, mentorica Olga Novak
10. **Tjaša Filipič**, OŠ Brezovica pri Ljubljani, mentorica Andreja Dobnikar
11. **Lara Gobec**, OŠ Frana Kranjca Celje, mentorica Janja Đaković
12. **Nika Gradišek**, OŠ Kozje, mentorica Elizabeta Tučič
13. **Špela Guček**, OŠ Petrovče, mentorica Suzana Filipčič
14. **Iman Hussein**, OŠ Drska, Novo mesto, mentorica Mojca Mežik
15. **Ines Karažija**, OŠ Brežice, mentorica Darinka Ferenčak Agrež
16. **Ema Kavčič**, OŠ Rovte, mentorica Ljudmila Treven
17. **Ivan Praznik**, OŠ Ribnica na Pohorju, mentorica Nevenka Kutin
18. **Urška Repušič**, OŠ Rače, mentorica Sabina Ozmec
19. **Klara Tominšek**, OŠ Šempeter v Savinjski dolini, mentorica Barbara Cotič Papotnik
20. **Tinkara Vukadinović Kastelic**, OŠ Hinka Smrekarja, Ljubljana, mentorica Maja Premrl

UVODNI POZDRAV RAVNATELJICE

Osemindvajsetim Roševim dnevom na pot

Roševi dnevi spodbujajo osnovnošolce k pisanju in v veselje nam je, da z njimi dodajamo kamenček v 'pomladnem literarnem razcvetu'. Pisanje je trud, delo, vera vase, odkrivanje sebe v odnosu do okolice, sveta. V mesecu marcu pa je kar nekaj dni tudi formalno posvečenih maternemu jeziku, pisanju, poeziji.

Slovenščina je le eden od 6000 govornih jezikov. Kako dober občutek je, da nam majhnost, maloštevilnost ni ovira. Kako dobro dene prebirati slovensko besedo v prozi in poeziji. Dovolimo si verjeti, da tudi Roševi dnevi opravljajo to veliko poslanstvo - spodbujajo mlade k branju in pisanju, ohranjanju lepe slovenske besede.

Čestitke vsem, ki ste skupaj s svojimi mentorji prepoznali svojo potencialno moč in z delom prestopili od branja k pisanju. Dragi mladi ustvarjalci, z veseljem vas pričakujemo na letošnjem literarnem druženju.

Mojca Kolin, ravnateljica OŠ Frana Roša v Celju

*Udeženci XXVII. Roševih dni, 19. marec 2014
(foto: Dejan Petrovič, arhiv OŠ Frana Roša, Celje)*

UVODNA BESEDA

Ta lepa zaupna pisma

Pisateljski kolega, duhoviti Slavko Pregl, mi je nekoč zaupal, da piše v verjetju, "... da so mladi ljudje pametnejši od nas". Ko sem prebirala pesmi, eseje, kratke zgodbe, ki so prispele na literarni razpis – osemindvajseti po vrsti - Roševi dnevi, sem osupnila nad tem, kako modri, razgledani, globoki so ti »mladi ljudje«.

In kako lepo pišejo.

Na razpis se je letos prijavilo 52 osmošolcev oziroma devetošolcev iz 36 šol, med njimi 6 avtorjev in 46 avtoric. Roševi dnevi so skrbno in strokovno pripravljen natečaj z izobraževalnimi delavnicami za mlade avtorje in mentorje z odličnimi strokovnimi spremljevalci – mladinskimi pisatelji. Prvi izbor tekstov pripravijo na šolah že mentorji literarnih krožkov ter/ali slavisti. V tej knjižici si lahko preberete dvajset besedil, ki sva jih izbrala z Matejem.

Mislim, da je zelo pomembno, da beremo prispevke, ki so prispeli na razpis. Da jih preberejo učitelji, starši, psihologi, politiki, svetovalci na ministrstvih, vsi. Berimo jih, ker se v njih pred nami kakor pahljača razpre eksistenca generacije.

"Spremeniti svet na boljše ne bo lahko, ampak bomo poskusili."

Poskušajo, borijo se, pišejo. Preberem stavek: *"Zahtevala je svojo pravico."* In kako je, ko so sanje ubite. Kako oranžna je puščava. Kako neskončna neskončnost. Tako v meglici nostalgije uzrem lične podobe, vedrino in humor v vsej lepoti in teži let, ki jih živijo avtorji teh prispevkov, žalost, osamljenost in izgubljenost, vse do točke smrti.

O svojem doživljanju sebe in sveta so na tem mestu zapisali več, kot o sebi in svojem doživljanju sveta povedo komur koli. Izrazili so kritične stvari, ki sicer ostanejo v njih, v mladih v tistih neugnanih letih.

Po teh letih sem povprašala pisateljico, avtorico med mladimi zelo priljubljenega romana *Desetka*: "... kot najstnica sem brala vse po vrsti,

a z največjim veseljem sem segala po pustolovskih romanih. Med njimi je posebno mesto pripadalo knjigam pisatelja Jacka Londona. Njegove zgodbe o iskalcih zlata so me tako navdušile, da sem svoji prijateljici predlagala, da prekineva šolanje in odpotujeva na Aljasko - kopat zlato". Pomlad je najstnico Cvetko Bevc odnesla od pouka. "S svojo klapo sem se potikala po okoliških gozdovih, veliko smo se zabavali in včasih samo ležali na travniku in drug drugemu prebirali odlomke iz knjig." Tako so, stran od šole, "študirali življenje".

In, da, o takem 'študiju' berem v zajetnem kupu prispelih zgodb in pesmi. "*...zdaj sem v devetem razredu. Družim se s tremi najbolj duhovitimi in inteligentnimi dekleti, kar jih svet pozna. Med sabo si zaupamo vse skrivnosti, gremo v kino, gledamo za luštnimi fanti, skupaj nakupujemo ter se predvsem smejimo.*"

Berem o močni volji, o rehabilitacijskem centru Soča, o sočutju. "*... zato menim, da moramo vsakemu invalidu priskočiti na pomoč, če to potrebuje, saj nam bo zelo hvaležen.*"

O rejniških družinah, o Ani s smaragdno zelenimi očmi, velikih ljubeznih, o ognju in soncu in luni. "*... vlečeš jo vase – svetlobo. Vidim jo, kako tava in se naposled ugnezdi v srce.*"

O srcu berem. O tem, kako hčerka materi izreče "*Rada te imam.*" In mati hčerki »*V Avstrijo grem.*« Ker nimata denarja za preživetje. In doma imata psa Miška.

O tragediji Bližnjega vzhoda; Ayeshi, sedemnajst let staremu dekletu iz Sirije, ki ji v državljanski vojni ubijejo brata Ahmada in očeta Nizarja. O taboriščih, bivališčih-zabojnikih, o tem, kako je, ko te vprašajo, »*...ali bi se poročila z moškim in s tem zaslužila.*«

Berem o spolnosti. »*...vsak dan sem primorana delati, kar želi. Nič nežnosti. Grobost. Bolečina.*« O tem, da je vredno živeti: »*Borila se bom za pravice več milijonov ljudi, ki jih je doletela enaka usoda kot mene.*« In se Orient pokaže tudi v luči eksotične lepote davnega leta 1692, ko »*mesto Salem v svetlobi gori*«, ko je reka modra. Ko ima otročič čokoladne oči in karamelno polt.

In potem berem o zmerjanju, posmehovanju, zaničevanju; ...« *odkar je v ustnici nosila piercing, odkar so njene prste krasili tatu; pop glasbo, ki je včasih odmevala iz njenih slušalk, pa je zamenjal metal, rock ter rap.*«

O tem, kako je, ko vztrajno zavračaš hrano, ko rezilo britvice počiva na zapestju mladega dekleta. Da, veliko je zapisanega o temi, o globoki črni žalosti. Ko je bolečina nevzdržna in se lepa Vida vrže s pečine in *dovoli, da jo zagrne tema.* Ko deklica gre v kopalnico, si prižge cigareto, se naliči v črni barvi, privzdigne rokav puloverja. Zarije škarje v kožo. *Zapre oči v upanju, da se ne prebudi več.*

Kako zelo so žalostni ti mladi! Ne morejo razumeti, zakaj se vse najhujše stvari pripetijo prav njim. Prepripi mame in očeta so vse glasnejši, oče udari mamu, v dnevni sobi se prikaže nek tuj moški. Njen novi fant. Alkoholik.

In kako zelo so srečni! Dekleti *sedita na veji njunega starega hrasta in se pogovarjata o šoli, fantih, knjigah, ocenah in naravi.*

Ti mladi nam zaupajo. In to, kar so nam poslali, to so – pisma. Spoštujemo njihovo zaupanje.

Odpišimo jim!

Nina Kokelj, pisateljica in publicistka

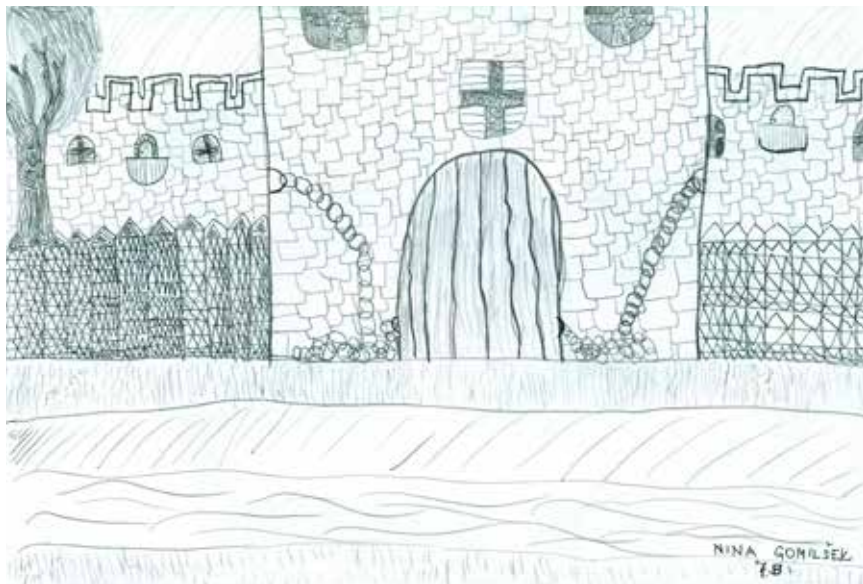
NAGRAJENA IZBRANA BESEDILA po abecednem redu

Uvod

Močilar mi je časih razkladal o nekdanjih časih; poznal sem jih, takrat sem odraščal, bral Medvedka Dijo in čakal, da mi na papir pade kakšna črka. Nato sem sedel na stolčku v prostorih krajevne skupnosti Nova vas, bili so Roševi dnevi in prinesli tudi nekaj mojih črk. Davno, v začetku osemdesetih, so bile črke zgolj tiskane. Danes, trideset let pozneje, so elektronske, vendar se nekaj vendarle ni spremenilo: sedim na stolčku kot takrat, le da v zamenjani vlogi: tokrat skušam kot eden od selektorjev Roševih dnevov povzeti nekaj misli o petih finalnih besedilih, ki so letos pritekla na natečaj. Kar za enega lepega centuriona in nekaj drobiža jih je bilo, pet izbrancev pa prihaja iz osnovnih šol Ribnica na Pohorju, celjskega Frana Roša, Antona Aškerca iz Velenja in ljubljanskih Viča ter Vižmarij. Pet izbrancev, pet šol, tri zvrsti: poezija, proza (klasična in dnevniški zapisek) in dramatika.

Tu se za letos ustavimo. Vidimo se v Celju kot vsako leto, izbrana bera pa obeta: naj seme vedno znova požene tudi kal!

Matej Krajnc, *pesnik, pisatelj, prevajalec, glasbenik in publicist*

Nina Gomilšek, 7. b

SVEN PUŠNIK, 9. razred

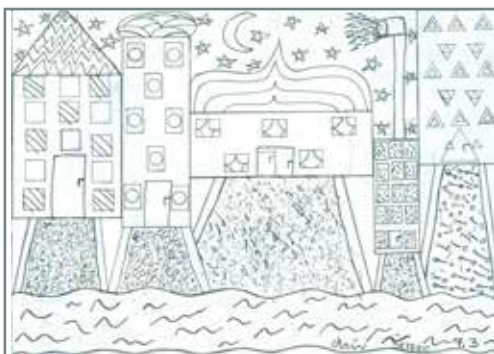
Oš Ribnica na Pohorju, mentorica Nevenka Kutin

VODIL SEM RAZISKOVALNO ODPRAVO PO NERAZISKANIH DELIH DOMAČEVEGA

Domačevo je zapuščeno posestvo, ki ga sestavljajo razni stolpi, tobogani in podobno. Veliko delov tega ozemlja ni raziskanih. Razmišljal sem, da bi lahko odšli z mojimi prijatelji to posestvo raziskat. Pripravili smo si žepne svetilke, malico in telefon za nujni primer ter dali vse to v svoje nahrbtnike. Ko smo tja prispeli, smo videli, da se stolpi dvigajo visoko v nebo.

Poskušali smo odpreti vrata, a se niso vdala. Iskali smo kak drug vhod in naenkrat smo našli nek ključ, ki je, kot smo ugotovili, odpiral vsa vrata na tem posestvu. Lotili smo se raziskovanja. Pot so nam oteževali prah, pajčevine in trava, ki je rasla v razpokah po sobanah.

Naenkrat sem se naslonil na zid in ta se je premaknil. V prostoru na drugi strani zida je bila neka sobana, polna knjig in receptov, pod mizo pa je bila neka luknja. Ko smo v njo vrgli kamen, smo videli, da je nekje mehko pristal. Spustili smo se po nekakšnem prozornem toboganu, ki je večkrat zavil in nato smo pristali v nekakšni podzemni kleti, v kateri so bile položene tirnice. Sledili smo jim in prišli do nekakšne lokomotive. Prijatelju, ki zbira modelčke lokomotiv, je bil ta model neznan. Stopili smo vanjo in začela je peljati. S polno paro smo se odpeljali in se znašli v nekem hodniku, ki je vodil v samo eno sobo z zelo velikimi vrati. V sobi je bila omara in v njej velika zlata halja. Domnevali smo, da je last nekdanjega lastnika tega gradu, in sicer gospoda Strica. Ko smo stopili v nek prostor, v katerega je bilo možno vstopiti iz Stričeve sobe, smo spet padli v tobogan, ki je bil mnogo daljši in nekaj poti je vodil celo malce navzgor. Prišli smo v prostor, ki je močno spominjal na džunglo. Bilo je veliko različnih dreves in rastlin. Na zaprašeni tablici je pisalo: BAZEN 300. Razgledali smo se in nadaljevali pot. Prijatelj je na nekem hodniku, dolgem v nedogled, zagledal na steni kamne, ki so bili v čudnem položaju, potisnili smo jih in so se začeli vdajati in čez nekaj časa so se le vdali. Za njimi je bila soba, v kateri so bili leseni koli, ki so že strohnili, in čudna orodja iz kamna. Ta soba je bila veliko bolj zaprašena od drugih. Pogledal sem na uro, ki je bila že 19.00. Hitro smo začeli iskati izhod in prišli v sobano, ki je imela skrinjo v sredini. V njej je bilo polno ogrlic. Odšli smo naprej proti vrhu. Hodili smo skozi

različna stopnišča, predore in tudi neke vrste dvigal, da smo prišli do vrha, na katerem smo našli velik teleskop. Z njim smo imeli razgled nad celim mestom. Z vrha je vodil tudi tobogan, bil je zelene barve. Spustili smo se po njem in prišli do vhoda v grad.

Maša Šerbec, 7. b

Raziskovalna odprava po neraziskanih delih Domačevega je bila zelo zanimiva. Našli smo zelo veliko stvari in zato so začele tja hoditi še druge raziskovalne odprave.

DEČEK IN MEDVED STA ME REŠILA PRED MORSKIMI PSI

Bilo je jutro kot vsako navadno, toda z nekakšnim čudnim priokusom, saj je sledil dan za izlet z barko. Ravno prejšnji dan sem prebiral knjigo Dava Sheltona: *Deček in medved v čolnu*. Ta čudni priokus je pri meni prebudila ravno ta knjiga, saj sem ugotovil, da se ti lahko na barki zgodi kaj zelo čudnega, nepričakovanega. Ne preveč navdušen sem se sprehodil do kopalnice ter se oblekel in umil. Počasi sem se napotil do pristanišča, kjer me je že čakala barka, sicer ne velika, ampak malo večja pa je bila od barke v knjigi. Kapitan, ki je bil slon, je začel veslati.

S slonom sva kaj hitro postala prijatelja, saj naju je veselilo veliko skupnih stvari, saj je res, da sva se šele spoznala, toda pravega prijatelja spoznaš kaj hitro. Najina beseda je nanese na veliko stvari, kot so na primer, katera je njegova najljubša hrana, kakšna je njegova družina. Pogovarjala sva se tudi o tem, kako dolgo je mornar. Povedal mi je, da se ravno s to barko vozi že zelo dolgo po širnih morjih. Barka res ni bila razkošna, ampak zgledala je res zelo vzdržljiva. Počasi je sonce začelo zahajati in imela sva prvo malico. Zbudil sem se zelo zgodaj in opazil medveda veslati, sprva nisem vedel, kje sem, a kaj hitro sem se zavedel, da se vozim z barko po morju, in to s slonom. Slon mi je povedal, da sva ponoči na manjšem čolnu srečala medveda in dečka, ki sta se vozila že nekaj dni. Z medvedom in dečkom smo imeli podoben cilj, vendar je šel medved po drugi poti kot slon, kar mi je bilo zelo čudno, saj je imel slon zemljevide in kompas, medved pa en samcat zemljevid. Slon mi je imel povedati

zelo veliko stvari in zgodb, prav tako pa jaz njemu. Prav tako hitro kot prvi je minil tudi drugi dan. Tretjega dne me je pa začelo počasi skrbeti, kdaj bova prišla na cilj. Dlje časa sva plula, manjšo razdaljo sva preplula. Vprašal sem slona in povedal je, da obstaja velika verjetnost, da se bova vozila še kar nekaj časa, saj je najprej zamešal zemljevid. Na barki sem našel tudi zelo zanimivo knjigo, ki sem jo kar naprej prebiral, saj na koncu nisem imel več kaj zanimivega početi. Čez nekaj dni sva se s slonom, že oba utrujena od plovbe, odločila, da greva malo plavat. Plavanje je slonu povzročalo precejšnje težave, saj je bil zelo velik in neokreten. Pogledal sem v daljavo in videl, da se je nekakšna plavut prikazala iz vode, z očmi sem pogledal za barko, da bi s slonom hitro skočila vanjo, vendar barke ni bilo nikjer. Ozrl sem se v daljavo in videl manjši čoln, ki se nama je z veliko hitrostjo približeval. Bila sta medved in deček. Hitro sva začela plavati proti njima in sva ju po 110 zamahih srečala. Povedala sva, da beživa pred morskimi psi, in se hitro vkrcala. Ker smo imeli podoben cilj, smo se odločili, da bomo skupaj pluli na medvedovi mali Harriet. Ko smo drveli, smo srečali morske pse, ki so naju s slonom lovili po morju. Čez tri dni smo končno prišli do kopnega.

Med skupno plovbo sem našel z dečkom zelo veliko skupnih lastnosti, prav tako pa sta veliko skupnih lastnosti našla medved in slon. Brez medveda in dečka ter njune pomoči s slonom sploh ne bi prišla do kopnega, ker sva izgubila barko, zato sva jima bila zelo hvaležna in postali smo resnično veliki prijatelji. Po teh nekaj dnevih, preživetih na morju, sem ugotovil, kako je pomembno, da smo prijatelji in da si vedno pomagamo.

*Luka Džurčić,
Nik Tristan Svetelšek,
oba 5. a*

MOJ SVET

V današnjem svetu se srečujemo z veliko težavami, ki se nam zdijo pomembne, a če jih primerjamo s težavami, ki pestijo odrasle, družine ali pa celo otroke v drugih državah ali na celinah, naše težave ne pomenijo veliko. Mnogo ljudi po svetu trpi zaradi lakote, izkoriščanja in pa tudi suženjstva, nekateri pa »trpijo«, ker imajo preveč in so z neko stvarjo zasvojeni ter brez nje ne morejo. Res je, da je v današnjem svetu kar nekaj težav, ampak poskusimo razumeti, da naše težave proti nekaterim sploh niso pomembne ali pa so zelo majhne. Ljudje skrbimo, da bi bilo vse, kot si želimo mi, torej skoraj popolno, nekateri pa na drugem koncu trpijo in si želijo samo svobodo in ničesar drugega.

Ljudje na drugih koncih sveta so drugačni, večina jih zaničuje in jih ne sprejema takšnih, kot so, čeprav niso veliko drugačni od nas po duši, ampak se razlikujejo po izgledu in nekateri po verovanju. Zanje je njihov vsakdan čisto navaden, sicer za nekatere zelo težek, ampak so na to navajeni. Res bi dali veliko za svobodo, še posebej tisti, ki so zaslužjeni. Če vzamemo za primer tiste, ki so se z drugih celin preselili v države, ki jim nudijo drugačne, boljše pogoje za življenje. Veliko jih tukaj živi raj na Zemlji, ker ne trpijo težav, ki so jih trpeli v domovini, ampak lahko živijo svobodno in mirno. Se pa najdejo vsepovsod ljudje, ki ne sprejemajo drugačnosti. Večina jih obdrži običaje in jih neguje še tudi drugje, se pa najdejo ljudje, ki to zatirajo. S tem se sploh ne strinjam.

Drugi primer so tisti, ki še kar živijo v svoji domovini in trdo delajo, da zaslužijo denar, potreben za preživetje. Otroci so v tem času v takšnih državah sirote, ker jim starši umrejo zaradi lakote in prevelikega napora. Takšni otroci zelo težko preživijo, večina se jih klati po ulicah in prosi za hrano, nekateri zbirajo različne stvari, ki jih prodajo, nekateri pa prevzamejo delo staršev. Takšni otroci so si zelo ubogi in njihova izčrpanost se pozna tudi na njihovih obrazih.

Na drugih koncih sveta, tudi v Sloveniji, pa otroci »trpijo« tudi zaradi preobilja. Od nekega otroka se pričakuje veliko, čeprav je proti ostalim na svetu veliko bolj svoboden in dosega dobre rezultate na različnih področjih. Tudi v Sloveniji imamo veliko otrok, ki živijo v pomanjkanju, mogoče zato, ker starši nimajo službe ...

Sem devetošolec v pohorski vasici. Preživljam lepo in srečno otroštvo. Velikokrat sem pomislil, da mi manjka to ali ono. Ob branju knjig, ki jih zelo rad prebiram, pa spoznavam življenje vrstnikov širom po svetu. Vedno bolj se zavedam, da sem rojen pod srečno zvezdo, da je moj svet svetel in lep.

Hvaležen sem Benki Pulko in Janji Vidmar, ki sta me s knjigo *Otroci sveta* popeljali v drugačen svet in mi pomagali potrditi, da je moj svet mavričen in lep. Borimo se proti razlikam, zaničevanju in razlikovanju med ljudmi. Če bi vsak človek premislil, preden sodi nekoga drugega, bi bil svet veliko bolj prijazen in drugačen.

Ocena besedila:

Pa začnimo per Homeri. Sven Pušnik iz Ribnice na Pohorju se s tremi črticami podaja bodisi v svet domišljije bodisi v stvaren svet, ki ga osmislil s tako ali drugačno vrednoto; zgodbica Vodil sem raziskovalno odpravo po neraziskanih delih Domačeva zabavno in spretno preoblikuje stare povesti o iskanju zakladov na starih gradovih v lastno domišljijsko izkušnjo, medtem ko se zgodbici Deček in medved sta me rešila pred morskimi psi ter Moj svet opredeljujeta do različnih vrednot, ki dandanes v instantnem svetu pehanja za dobičkom in ustvarjanju e-odnosov želijo kar izginiti; v prvi gre za pomen prijateljstva, resničnega, ne zgolj v družabnih omrežjih, druga pa razmišlja o različnosti in, posledično, enakosti. Ljudje prepočasi razmišljamo in prehitro sodimo, nas nagovarjata Pušnikova spisa. Vsa tri besedila odkrivajo obetajoče narativne nastavke z moralnim ogradjem, s pomočjo katerih bi pisec v prihodnje, obogaten z izkušnjami, lahko pisal bodisi zanimivo domišljijsko-potopisno čtivo bodisi satiro, ogledalo dandanašnji in prihodnji družbi.

Matej Krajnc

Nika Hajsinger, 7. b

NIKA RAJŠTER, 9. razred
OŠ Frana Roša Celje, mentorica Blanka Skočir

PARTIJA ŠAHA

Prestavim figuro.
 Za dve polji
 naprej.
 Stopim nazaj.

Beli začne.

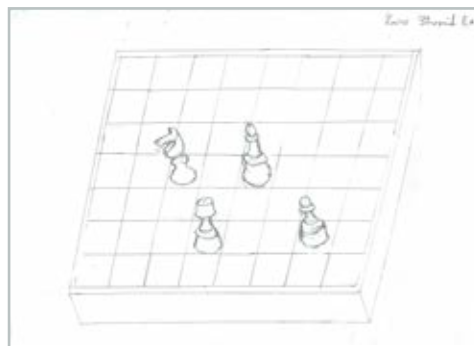
In obstane na črnem polju.
 Hej, saj to je moje ozemlje!
 (Nismo pri igri ladje.)

Zdaj sem na vrsti jaz.
 -Poskušam narediti vtis-
 Prva poteza.

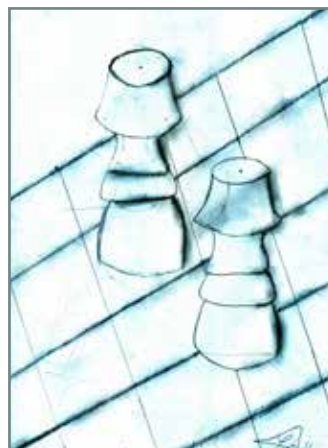
Črno-belo polje se po površini razteza.
 Črni, ti si.
 Ne,
 zdaj sem na vrsti jaz.
 Pa ji zbijem konja,
 brez slabe vesti.

Privoščljiv smeh.

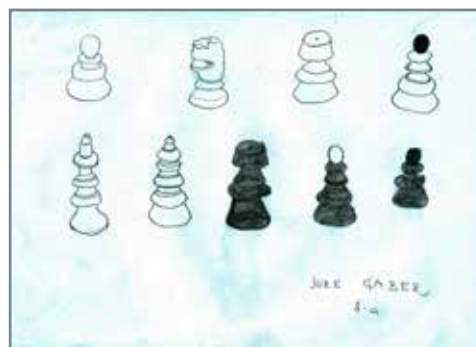
Ti si.
 Nekaj naklepa.
 Dvojen obrat,
 evo ti ga,
 ŠAH MAT.

Lovro Stropnik, 8. a

Sandi Lutolli, 8. a

Jure Gaber, 8. a

ZVEČER

Danes
 moja ušesa miri
 KLASIKA
 v mesečini
 temne
 z vetrom očiščene
 MLADE NOČI.
 Nič več razbijanja
 in hrupa.
 Slišim le še bit
 srca,
 vode
 in klavirja.

PISMO ZA DEKLICO

Prameni
 rumenih,
 skoraj že snežno belih zasneženih gorovij
 okroglih skal,
 ki lepšajo njen obraz,
 plujejo in drsijo,
 kakor bi bili najhitrejša jata majhnih ptic.

Vsaka zase,
 a vsaka
 v nebo.

Med žlahtnim popoldnevom,
 ko se opijajo le še gospodje,
 vstanem in grem,
 vržem pticam drobtinic,
 kolikor jih imam.
 » Ptičice moje,
 jejté,
 ni več dolgo
 do takrat,
 ko bomo skupaj odšle ...«

Hana Koželjnik Kačičnik, 9. b

Živa Romih, 6. a

Ocena pesmi:

Z OŠ Frana Roša prihaja Nika Rajšter s poezijo. Tri besedila so pred nami: Partija šaha, Zvečer in Pismo za deklico. Vse tri pesmi so napisane v prostem verzju; najmočnejša med tremi je Partija šaha. Sama ideja pesmi je že znana: življenje ali življenjska situacija kot partija šaha, v kateri nekdo zagotovo dobi mat. Vendar je tokrat zanimiva izpeljava, točneje: intenzivnost mlade pisave, ki vodi v, jasno, neizogiben zaključek izgube partije za eno stran in zmage za drugo. Igra je tudi vizualno ponazorjena z zamiki posameznih verzov, kar ponazarja skoke in poteze. Pomenljivo je odsotna mladostna patetika, ki je sicer skoraj praviloma značilna za mlade ustvarjalce v teh letih; gre za odločen pesniški govor, ki noče biti vzvišen, ampak predvsem življenjski, tudi kolokvialen, če je potrebno. Pohvalno je, da je kolokvialnost v funkciji pesmi in ne obratno. Med preostalima pesmima izstopa Pismo za deklico, ki izdaja nekolikanj otožnejšo plat avtorice, a tudi ta otožnost je trdno zasidrana v realnem, ima svoj namen, pesem je opisno-reminiscenčna. Z Rajšterjevo bi lahko v prihodnosti dobili močan pesniški glas z realističnim, nesanjaškim podtonom, kar je dandanes v poeziji redkost.

Matej Krajnc

MAJA STRMČNIK, 9. razred

OŠ Antona Aškerc, Velenje; mentorica Martina Hribernik

LINIJA

Pred polnočjo ste nas ustavili.

Nadeli smo si zlato, da ne bi videli požganega obraza,
skelečih pogledov, obsodb.

To nad nami nam sledijo ljudje.

Valovi nas dvigajo nad belim marmorjem.

Ptice smo na mogočnem konju.

Verujemo.

Nadeli smo si zlato,

da ne bi videli požganega obraza.

Tinka Napret Kaučič, 6. a

SOL

Na sivem betonu visijo obrazi.

Rdeča je barva plamena v srcu.

Ustnice želijo,
govorijo z očmi.

Krik ... za vetrom.

Dež.

Luža je nastala.

Še vedno je rdeča barva krvi.

Tako ste posejali žito,
da ne bi bili lačni ...

Nosili bomo rdeče obleke,
v spomin.

Trgali ste rože,

da bi zapirali usta z lepoto narave.

Žarki so vpili lužo.

... ko so odšli, nisi videl rdeče barve,
ker smo jo skrili ...

Prebarvali smo beton.

Rdeče.

Ocena pesmi:

S pesmimi Maje Strmčnik se pred nami pojavi letošnji najmočnejši mladi pesniški glas. Pesmima Linija in Sol ni česa bistvenega očitati, obe sta suvereni, napisani v prostem verzju, obe v protestnem duhu, z jasno izraženo uporniško linijo in spretno uporabo (pesniških) sredstev, ki pripeljejo do prepričljivosti takšnega govora. V pesmih Maje Strmčnik je odsotna kakršna koli sled razčustvovanosti, med prispelimi pesmimi ni zaznati prevladujočih klasičnih ljubezenskih besedil, temveč gre za razgaljanje sveta (in družbe), ki posamezniku (ali skupinam posameznikov) ne prizanaša, posledično pa tudi posameznik ne sme prizanašati njemu. Subjekt je ranljiv, prizadet, a zna to prikazati kot prednost. Med navedenima pesmima je Linija krajša, morda zato tudi na videz bolj neposredno udarna, Sol pa nekoliko daljša, a s krajšimi verzji. Uporaba nekaterih že "rabljenih" besed, denimo "srce", je kontekstualno utemeljena. Mlada poezija, ki ji bo v prihodnje veljalo slediti.

Matej Krajnc

SARA ŠTIGLIC, 9. razred

Oš Vič, Ljubljana, mentorica Petra Jesenovec

BEGUNKA

Hreščanje helikopterjev. Strel. Žvižg in ... Bomba. Celo mesto se trese. Tečem. Ne morem več. Krik. Padec. Strel. Tečem. Vroč kri teče po moji nogi. Jočem. Kričim. Zapustila sem ju. Jočem.

Zbudim se. Moje telo je prepoteno. Ob meni leži človek, ki ga sovražim. Sovražim ga iz dna srca. Njegov zadah ima vonj po alkoholu, njegove obleke po cigaretne dimu, njegova koža je suha in razpokana. Večkrat se vprašam, zakaj leži zraven. Ali je to res potrebno? V roke vzamem svoj dnevnik in ga odprem. Ne prižgem luči, saj se bojim, da bi ga zbudila. Včasih upam, da se zjutraj sploh ne bi zbudil.

13. 3. 2014

Danes zjutraj sem se spet zbudila ob svoji mami. Ostala mi je samo še ona, nočem je izgubiti. Moje ime je Ayesha, sem sedemnajst let staro dekle iz Sirije. V državljanski vojni sta mi umrla brat Ahmad in oče Nizar. Samo stala sem tam in gledala, kako jima je rafal iz strojnice raztrgal telesi. Stekla sem. Stekla sem, ker sem vedela, da bi želela, da grem naprej. In sedaj sva tu z mamo, skrivava se in beživa. Dani se. Najin cilj je, da danes prideva v sosednjo državo, Turčijo. Mati si oprta nahrbtnik. Njen obraz je zguban, oči rdeče, obleke strgane. To ni več moja mama, ki se je vedno smejala. To je oseba, ki se bori za življenje in proti režimu našega diktatorja. Ta ima kruto preteklost, sedanost – in če se ne bo nič spremenilo – tudi prihodnost. Dvignem se. Moje noge me komaj držijo pokonci, oči se mi zapirajo, vendar hodim. Pot se vleče, moje noge so težke kot svinec. Končno prispeva do meje s Turčijo. Želijo najine dokumente. Po pregledu naju spustijo čez mejo. Mati me objame. Njen objem je nežen, po umazanih licih ji drsijo solze sreče. A zavedava se, da odslej življenje ne bo več enako. Pred nama je še dolga pot do 'taborišča'.

20. 3. 2014

Z mamo končno zagledava 'taborišče'. Neka gospa naju popelje do najinega bivališča – zabojnika. Tu nimava lastne vode, kurjave. Imava le posteljo. Proti večeru me mati nežno prime za roko in reče, da bo razumela mojo odločitev. Ne vem, kaj naj pričakujem, srčni utrip čutim v grlu. Pove – kar sicer vem – da nimava denarja in bova morali nekako zaslužiti. Vpraša me, ali bi se poročila z moškim in s tem zaslužila. Vem,

da nama ne preostane nič boljšega, zato sprejemem. Mati me objame in pravi, da bo nekega dne vse po starem. A to so le želje. Nič ne bo nikoli več, kot je bilo.

23. 3. 2014

Moj mož je moški, ki ne pozna besede spoštovanje. To ni poroka, to je groba spolnost. Vsak dan sem primorana delati, kar želi. Nič nežnosti. Grobost. Bolečina. Eno in isto vsak dan. Odpravim se domov. Komaj čakam, da vidim mamo. Ko vstopim v zabojnik, jo pokličem. Ni odziva. Zagledam jo. Zagledam svojo mamico, ki negibno leži na tleh. Sesedem se na tla in jo stresem. V moji glavi se vrtijo spomini. Solze mi napolnijo oči, v grlu imam cmok. Komaj diham. Stopim ven in bruhnem v jok.

Ob spominu na vse to se mi v očeh naberejo solze. Začnem hlipati. Ne, Ayesha, ne jokaj. Vdihnem, izdihnem in skrijem dnevnik pod vzglavnik. Moj mož se premakne, jaz pa samo še razmišljam. Bom še kdaj, zaboga, živela normalno?! Bom lahko pozabila vso to grozo?! Bom preživela?! Bom postala kdaj človek, mati?! To so vprašanja prihodnosti. Ostala sem brez družine, ostala sem brez življenja. Vsa ta dejstva bolijo. Ali je sploh vredno živeti? Seveda je. Borila se bom za pravice več milijonov ljudi, ki jih je doletela enaka usoda kot mene. Nasmehnem se, zadnja solza mi spolzi po bradi in se izgubi v temi. Zaspim.

Ocena besedila:

Sara Štiglic se je v prozi Begunka odločila za obliko kratkega dnevniškega zapiska, v katerem se dotika aktualnega vsakdanjika, družbe z obrazom vojne in pogube, ki ga ta prinaša. Pisanje je zrelo in pretresljivo, presenetljivo za osnovnošolsko pisavo, vendar, glede na čase, v katerih živimo, ne nepričakovano. Prispevek dokazuje, da prihajajoče generacije niso nujno apatične, kot se jim večkrat očita, temveč znajo tudi reflektirati o usodah ljudi, o katerih bodisi berejo bodisi jih zaznavajo v okolici. Gre za prikaz življenja begunke iz Sirije, ki želi priti v Turčijo in piše dnevnik, za preživetje pa se poroči, kar ima prav tako tragične posledice zanjo (in za njeno mamo, s katero skupaj bežita). Izkušnja vojne ima že sama po sebi travmatične posledice (uvod), nakar upanje na boljšo prihodnost še dodatno izniči edina možna rešitev za preživetje (desetdnevni dnevniški zapiski in zaključek). Intenzivnost prikazovanja čustev je v besedilu kontekstualno utemeljena s samim dogodkom, ki bi z golim časopisnim opisovanjem izgubil poanto. Pisanje je namreč v prvi osebi in v dnevniški obliki, kar seveda takoj onemogoči kakršnokoli obliko "časnikarskega" pisanja. Kratek dnevniški odlomek se začne in konča s spanjem, okvir so torej sanje, ki se izkažejo za podaljšek in čustveno refleksijo resničnosti. Aktualen prispevek, vreden morebitne razširitve v daljšo (dnevniško?) zgodbo.

Matej Krajnc

NIVES ŽLOF ANDROJNA, 8. razred

OŠ Vižmarje Brod, mentorica Anita Dernovšek

POVODNI MOŽ

(Stari trg polnijo gruče živahnih meščanov. Na sredini trga samozavestno stoji Urška, okoli nje se tre občudovalcev. Ob trgu pod zeleno lipo pa stoji Judita, tudi sama hči bogatega meščana, močno ljubosumna na Uršiko, s svojo služabnico Alenčico.)

JUDITA (stoji pod zeleno lipo na Starem trgu in z zavistjo v očeh opazuje Urško ter šepeta svoji služabnici.): Oh ta prevzetnica, le poglej te predrzne iskre v njenih očeh! Kdo bi razumel to nemarnico izbirčno, samo poglej jo! Ne razumem, kako se lahko mirne duše in prešerno brani, ples odrekuje vsakemu, še tako čednemu mladeniču! Ako bi jaz bila taka ošabnica, sramovala bi se svojega obličja! Ti ... ti ... Alenčica! Pa ti sploh razumeš

moje skrbi, skrbi večje in bolj razvejane od te lipe stoletne, pod katero stojiva?

ALENČICA: Razumem, gospodična moja, ali nečesa pa le ne razumem, predraga gospodarica. Le kako zdržite ta njeni predrzni pogled in te njene zvijače, zvijače črne vdove, ki nedolžne mladce vabijo v svojo mrežo?

JUDITA: Oh, Alenčica moja draga, vidim, da so najine misli enako bistre, ali to mi ne pomaga! Zato sem se odločila, da sama nekaj napravim, da sama izbrišem ta domišljavi nasmeh z njenih ustnic, našobljenih prav grdo, da za vedno oslepim ta njen važni pogled!

ALENČICA: Občudujem vas za to, gospodična predraga, in občudovala bom vašo idejo prečudovito, to vam prisegam, vendar vas prosim prav lepo sedaj – dovolite meni, služabnici skromni, ki vam služi z vsem svojim bitjem, da izve, kakšna sladka misel njene duše cenjene se je utrnila moji gospodarici?

JUDITA: Izveš, Alenčica, vse izveš kot spremljevalka moja, najbolj zaupanja vredna. Najprej pa mi povej – ti je že prišla na uho velika novica?

ALENČICA: Kakor si želim, da pritrdila bi svoji plemeniti, vas moram žal zavrniti, gospodična predraga, kajti velika novica še ni dosegla mene, skromne hlapčevske hčere.

JUDITA: Prav, Alenčica, pa ti jo zdaj razkrijem. Danes, prav tega večera, ko bo Danica, zvezda najsvetlejša izmed vseh, najvišje na nebu, bo ta ples razsvetlil, s svojim prihodom bo zablestel na nebu – sam junak, ki ga pod Soncem ni enakega, sam mladenič iz Bele Turčije, iz kraja, kjer se v Donavo Sava bistra izlije!

ALENČICA: Oh gospodična predraga, prosim, oprostite in odpustite mi za mojo kmečko neumnost! Le kako sem lahko tako spregledala pamet, da se nisem spomnila na vašega plemenitega občudovanca, ki ste mu naklonjeni z vsem srcem in ga ljubite tako močno! Pa saj me moja hlapčevska ušesa ne varajo, moja predraga? Ali se res junak veličastni prikaže na plesu še danes?

JUDITA: Res, res, moja draga. (*Ljubosumno se ozre k Urški.*) Ali bojim se, da imam grozno novico za vas, svojo cenjeno deklo in zame, potomko najbolj občudovanega meščana v vsej širni Ljubljani.

ALENČICA: Oh, kako strašansko, moja milost dobrosrčna, pa so vendar moja ušesa sploh vredna slišati takšno pomembno vest iz vaših ust?

JUDITA (*se ozira okoli.*): So, za zdaj, Alenčica prav draga, kajti tvoja poslušnost me ni še nikoli izdala. Pa naj ti povem to zlobno novico, ali opozarjam te, da je nagnusna prav strašno.

ALENČICA: Poslušam vas, gospodična, poslušam z vsem svojim trdom, kar ga premore moja skromna pojava.

JUDITA: Prav, pa naj ti razodenem strahoto. Junak izza Donave bo prišel na ples – ali ne zaradi moje ljubeznivosti vnete.

ALENČICA: Prosim vas, moja vrla gospodarica, oprostite moji skromni pameti, ali jaz se trudim razumeti, pa ne morem – le kako lahko obstaja možnost tako grozovita? Za božjo voljo, da mladenič ljubljene z vaše strani močno, sem ne bo prišel po vas?

JUDITA: To, Alenčica, se tudi jaz sprašujem, mučim se s tem vprašanjem, kot se je mučil nekaj Aristotel z največjo zagonetko – ali bojim se, da ti strahotne resnice še nisem razkrila popolnoma. Ne samo, da junak, junak, ki ga pod Soncem ni enakega, ne bo prišel pome – prišel bo po največjega ostudneža, ostudneža, ki ga pod Soncem ni enakega!

ALENČICA (*osuplo*): Gospodarica, da bolj plemenite ni, pa vaša vrla bistrost slučajno meri na ...

JUDITA: Na Uršiko, na Uršiko prekleto, da bojim se, da res, moja draga podložnica.

ALENČICA (*šokirano*): Pa saj to je ... to je ... vidite, moja gospodična predraga, kar besed mi je zmanjkalo za to grozoto ukletu. In oprostite mojemu pomisleku neumnemu morebiti, ali če bi bila jaz v vaši plemeniti koži, in bog mi odpusti, ker sem se živela v zamisel tako predrzno, a zagotovo bi potem bil kaj ukrenili.

JUDITA: In tukaj pristaneva, draga moja, pri delu, o katerem si me pred nekaj dihljaji vetra prav skromno povprašala. Zavoljo te, pa saj moja vrlost sploh ni prepričana, ali je dovolj, da jo kličem grozota zavoljo tega, bom zagotovo kaj ukrenila.

ALENČICA: In ponovno vas moja skromnost naproša, moja predraga, da ji zaupate idejo, ki je gotovo vredna vsake hvale.

JUDITA (*ponovno se ozre k Uršiki*): Ali vidiš, moja draga služabnica, ali vidiš čašo na Uršikini mizi, čašo, ki si jo odvratnica vsake toliko časa dvigne k svojim prezirljivim ustnicam in samovšečno srkne požirek najžlahtnejšega vina?

ALENČICA: Vidim, moja vrla milost.

JUDITA: In sedaj, draga moja, si poskusi predstavljati, če si zmore to predstavljati tvoja hlapčevska pamet, snop trobelike v prevzetnični čaši.

ALENČICA: Moja predraga gospodarica, dovolite se izraziti moji skromni bistrosti ... Pa vaša vrlost slučajno namerava Urško in njeno ošabnost, ki presega veličino te lipe gotovo, utišati ... za vedno?

JUDITA: Razumem, moja draga, da si odrasla v hlapčevskih okoliših, pa me vendar bega tvoje presenečeno obličje. In oprostite mi, za tole razžalitev, v primeru, da se motim, pa vendar – ali tvoja kmečka pamet slučajno dvomi v mojo idejo, idejo, ki se je utrnila hčeri najbolj spoštovanega meščana, kar ga naše čudovito mesto premore?

ALENČICA: Oh, moja vrla gospodarica, prisegam vam na svetnike, ki spremljajo vsak naš korak, da se ne bi nikoli, prav nikoli, predraga gospodarica, povpraševala, ali so vaše zamisli modre ali ne, saj je vendar samoumevno, da vam je bog podaril nič drugega, kot čisto bistrost. Moje obličje je presenečeno zaradi nečesa drugega, moja prečudovita gospa ... Bi si bili res pripravljeni roke zamazati s takim dejanjem? Ta zadeva je vendar premnogo nečista, da bi jih opravljala finost, kakršna je vaša – namenjena je vendar umazanim hlapcem, ki so takih stvari vajeni.

JUDITA: Oh, Alenčica, kolikor me že veseli vaša skrbnost, vas lahko pomirim, moja vrlost je namreč vse prav natančno premislila. Seveda je samoumevno, kot to, da nam tako mogočno drevo, kakršno je ta lipa, podnevi daje senco, to, da si ljubljene in občudovanja vredne plemkinje seveda nikoli ne bi smele pomazati dlani vrlin s tako grozoto. Zato, moja draga, ti dajem priložnost prav čudovito, da narediš uslugo drobno svoji predragi gospodarici in si prislužiš njeno hvalo, ki bo donela po vsaki najožji ulici širne Ljubljane.

ALENČICA: Torej, moja predraga, razumljivo in od bogov upravičeno prosite mene, da ...

JUDITA: Svoji vrlin gospodarici pomagajte uresničiti načrt od bogov dan in nasujete prah trobelikinih plodov v odvratnično čašo ter tako izpolnite voljo božjo in voljo vaše skrbne in bistre gospodarice.

ALENČICA (*v dvomih gleda Uršiko*.)

JUDITA: Če pa vaša pamet hlapčevska slučajno dvomi v gospodaričino zamisel in si jo drzne na tak način razžaliti močno, pa naj gospodarica svojo deklo le opomni in spomni na vse plemenite usluge, ki ji jih je namenila v preteklosti ... Naj hlapčevska pamet samo pomisli, pod kakšno streho bi bila spala in kakšna oblačila bi bila nosila, kakšno poniževalno in beraško delo bi bila opravljala, če ne bi bilo ...

ALENČICA: Oh gospodarica moja, iz srca vas prosim, da mi oprostite za barbarsko prekinitev ali besede, ki so prihajale izza vaših plemenitih ustnic so me le preveč bolele, da bi si jih malček dostojanstva, kar ga kmečka potomka ima, dovolila poslušati. Seveda, predraga moja gospodarica,

potomka najbolj cenjenega meščana, kar ga veličastna Ljubljana premore, seveda vam bom pomagala uresničiti načrt, načrt, ki se lahko utrne samo takšni neomadeževani bistrosti, kakršna je vaša.

JUDITA: Alenčica, moje srce se vendarle ni motilo – vendarle me tvoja, pa čeprav hlapčevska pojava, ne bo razočarala. Zdaj pa naj te opomnim, da moraš kar pohiteti, da se, bog ne daj, junak iz Bele Turčije ne bi pojavil pred izvršitvijo plemenitega načrta.

ALENČICA: Bog ne daj, milost predraga, da bi se zgodila kakšna takšna strahota. Sedaj pa, moja plemenitost, bi bili tako dobrosrčni in mi utrnili misel, kje naj dobim trobelikin prah?

JUDITA (*seže k mošnjičku na pasu in ji ga stisne v pest. Alenčica ga pospravi za obleko.*): Izvoli, draga Alenčica, in pomni: karseda neopazno stopi do Uršikine mize, neopazno stresi tole v kozarec žlahtnega vina. Upam, da ne prosim preveč tvoje kmečke pameti, a vendar to ne bo težka naloga, ker se ob tej odvratnici prevzetni kar tre ljudi.

ALENČICA: Prav, storila bom, kot mi vaša čista pamet pravi, gospodarica predragocena.

JUDITA: Tako torej. A še tole naj si zapomni tvoja skromnost – ako te kdo zapazi, ne vračaj se do mene! Beži, beži, kolikor te nesejo noge. A če te vseeno dobijo, jaz nisem več tvoja gospodarica, ne poznam tvojega hlapčevskega imena, ne tvojega kmečkega videza. Razumeš?

ALENČICA: Razumem, moja čudovita gospodarica.

JUDITA: Prav. Potem pa hitro, preden blisk nepredvideni zasači najin pogovor!

(Alenčica se potuhnjeno priplazi do Uršikine mize, pri kateri stoji gruča ljudi, ki nanjo niso preveč pozorni. Seže pod tuniko in na plan privleče mošnjiček. Seže vanj in izvleče zelišče. Nato se prerine proti Urški. Desnico stegne čez mizo, kot bi želela popraviti prt na drugi strani, pri tem pa se nagne čez Uršikin kozarec in vanj izpusti strup. Ko to opravi, se počasi, da ne bi bila videti sumljivo, odpravi nazaj k gospodarici ter ji pokima. Ko tako obstojita v nekajsekundni tišini, množica nenadoma potihne. Ljudje se začnejo ozirati proti strani, nasprotni Urški. Posebej visoko glavo dviga Judita. Nato se hitro ozre še proti Urški, da bi videla, ali je že srknila kak požirek. Dogajanje se nekako ustavi, le mladenič v črnem fraku, ki ga kmalu zagledajo ob robu trga, se začne pomikati proti sredini. Radovedneži spremljajo vsak njegov korak. Tedaj Uršika dvigne pogled in množica okoli odpira poglede prisotnih.)

POVODNI MOŽ (*počasi se približuje Urški, na koncu je že čisto ob njej. Uršika stegne dlan in povodni mož jo poljubi.*):

Al hotla bi z mano plesati,
mladec skromno ti pravi,
kjer Donava bistri pridruži
od tvoje lepote zaslišal
že, Uršika zala, pred tabo
že, Uršika zala, pripravljen na raj!

URŠKA (*se mu sladko nasmehne.*):

Nobene stopinj'ce še nisem plesala,
da čakala tebe sem, res je, ni šala,
pa vendar jaz dobra ne bi bila,
če poprej ti požirka ne bi ponudila.

Selina Hrzenjak, 6. b

ALENČICA in JUDITA (*prestrašeno izbuljita oči.*)

POVODNI MOŽ (*predano in zapeljivo pogleduje Urško.*):

Pa res požirek bi prilegel se mi,
da od dolgega pota si vrnem moči.

URŠKA (*mu z nasmeškom poda kozarec.*)

JUDITA (*v mislih kriči in si puli lase.*)

POVODNI MOŽ (*izprazni čašo, se nasmehne Urški, odloži kozarec, nato pa jo prime za roko. Začneta plesati in se sukati okoli, da ju meščani očarani opazujejo. Od lepote prizora vsi zadržujejo dih, a nato povodni mož nenadoma pade na kolena, na očeh se mu prikaže prazen izraz.*)

URŠIKA (*zmedeno in prestrašeno se skloni k njemu.*):

Si v redu; vrli moj junak?
Zakaj zastal ti je korak?

POVODNI MOŽ (*pade vznak.*)

(*Trg onemi, vsi zmedeno opazujejo drug drugega in si šepetajo sume. Hip zatem nastane zmeda, vsi gledalci se zgrnejo nad plesalca in se sprašujejo, ali je še živ. Tudi Judita je med tistimi, ki se zgrnejo nad povodnega moža. Ko meščani ugotovijo, da je mladenič mrtev, ji obličje zalijejo solze, brezglavo začne tekati okoli.*)

JUDITA: Oh ljubi bog, le kaj sem ti naredila, le kaj, da si mi namenil tako peklenško nesrečo, le kaj?! (*V bolečinah prileze do mostu nad Ljubljano, spleza na ograjo mostu, meščani jo opazijo, Alenčica steče do nje, a je že prepozno. Zaradi trpljenja, ki si ga je zadala sama, Judita skoči v Ljubljano. Iz nje se nikoli ne vrne.*)

(*Kmalu zatem na trg prihitijo stražniki, ki jih je nek meščan že obvestil o po vsej verjetnosti zastrujenem mladeniču. Po kratkem ogledu nesreče odpeljejo Urško, glavno osumljenko.*)

URŠKA (*prestrašeno v joku kriči*): Ne, ne gospodje, kaj sem naredila?! Moja vest je nedolžna in moja dejanja še bolj! Vrli gospodje, ničesar nisem storila!!! Poslušajte me, prosim ...

STRAŽNIK (*Stražniki zvlečejo Urško s trga.*): O tem, ali ste krivi grozote velike ali ne, draga gospodična, bo sodil mestni sodnik!

Urško odpeljejo v mestno ječo in jo kasneje spoznajo za krivo ter obsodijo na smrt.

Konec

Ocena dramskega besedila:

Prešernov Povodni mož je doživel že vse vrste adaptacij, razveseljivo pa je, da se ga lotevajo tudi najmlajše generacije in to na način satiriziranega pastiša meščanske veseloigre, kar pomeni pozitiven odmik od dandanašnje šolske podobe Prešerna iz okostenelih učnih načrtov. Nives Žlof Androjna iz Vižmarij postavi v jedro svoje variacije ljubosumnost meščanskih bogatašinj, ki jo je seveda slutiti tudi v Prešernovem izvorniku, a v pričujočem besedilu je glavno gonilo dogajanja, ki tudi povzroči propad protagonistke; to obsodijo, da je zastrupila povodnjaka, a vse skupaj se zgodi na zabaven in neokoren način, tudi didaskalije so spretno vpete v besedilo. Morda so nekoliko klišejski le vstavljeni rimani verzi, na kar velja opozoriti zato, da bi se v prihodnosti izboljšalo, kot celota pa je besedilo domiselno, duhovito in tudi zeitgeistovsko, sodobno, čeravno postavljeno v preteklost. Še dandanes živimo v svetu nenehnih spletk in prevar, za katere ponavadi plačujejo nedolžni.

Matej Krajnc

DRUGA IZBRANA BESEDILA po abecednem redu

LARISA BOGATAJ, 8. razred

Oš Rovte, mentorica Ljudmila Treven

PISEMCA V NESKONČNOST

Tečem. Tečem skozi siv, meglen gozd. Pomirja me. Misli mi hitijo na vse konce, sploh ena. Kapljice rose mi polzijo po laseh, solze po licu. Ne morem več. Vsa zadihana se sesedem na skalo zraven otožnega zelenega jezera. Zagledam žabo. Pomislim, kako preprosto življenje ima. Spet me zagrne obup. Misel, ki sem jo ves dan skušala potlačiti, privre na plan. Ni je več. Že tri dni njeno srce ne bije več. Globoko vdihnem. Nadaljujem s tekom. Tečem na svoj najljubši kraj. Solze me že dušijo, ko le ugledam star, mogočen hrast. Hitro splezam na najnižjo vejo. Gledam proti deblu in začutim željo, da bi ga objela. To tudi storim. Les je moker in poln mahu in lišajev, a mi je lažje. Lažje prenesem. Sama sebi začnem prigovarjati, da je lep dan, da so nam spet dali veliko naloge, da je bilo šolsko kosilo spet zanič ... Skušam pozabiti. Pozabiti, da se je moji najboljši, oziroma edini prijateljici Nives, v petek, 8. 11, natanko ob šestih zvečer, ustavilo srce.

Tjaša Koštomaj, 9. b

Pol ure pred tem sva se grdo sprli. Na tem drevesu. Na tej veji. Nisem vedela, da je imela že dve operaciji in da je že tri leta jemala tablete za srce. Le zakaj mi ni povedala? Jo je bilo sram? Seveda vsi pravijo, da nisem kriva za njeno smrt, a jaz se vseeno počutim krivo. Globoko v srcu vem, da je del krivde tudi moj. Zaradi mene se je razjezila. Zaradi neumnega prepira o matematični nalogi, ki sem ga začela jaz. Spet me začnejo oblivati solze. Preveč razmišljam. Globoko vdihnem. Ob tem mi postane slabo in skoraj padem z veje. Za minuto zaprem oči, nato spolzim z veje in se počasi odmajam domov.

Ko se prikažem doma, me mami, danes že petič, vpraša, kako se počutim. Ignoriram jo. Ne bi razumela. Ne pozna občutka praznine in krivde. Zaprem se v sobo, v roke vzamem list in svinčnik ter začnem risati. Zadnje čase počnem samo to. Jočem na hrastu in rišem. In sanjam Nivesin smeh, ob katerem se počutim še bolj krivo. Že tri dni zaporedoma. Svinčnik se mi zlomi in nimam volje, da bi ga ošillila. S pomislekom, da bom spet sanjala o njenem smehu, grem spat. Prav imam.

Leon Kores, 8. a

Zbudim se v sončno jutro, kar je v novembru prava redkost. Snega ni od nikoder. Ne maram sonca in poletja, raje imam sive, deževne in puste dni. Ali pa sneg. Zavzdihnem. Hitro se oblečem in vase zmečem nekaj kosmičev. Pri tem zadržujem solze in se izmikam maminim pogledom. Nato grem spet jokat k svojemu hrapavemu prijatelju. V njegovi krošnji se počutim varno in bližje Nives. To je postala že vsakdanja rutina. Če me dolgo ne bo doma, bo mamu skrbelo, zato se z muko odpravim proti domu, čeprav bi raje ostala na grčavem očaku.

Danes ob enajstih dopoldne bo pogreb. Pogledam na uro. Imam še dve uri in pol časa. Mama me pusti na miru. Mogoče je končno došla, da me ne bi razumela. Ti dve uri buljim v belo steno svoje sobe in razmišljam o Nives.

Spoznali sva se v prvem razredu. Bila je drugačna od drugih. Ni nosila roza krilca in ni se igrala s punčkami kot druge sošolke z mano vred. Igrala se je za detektivko, znanstvenico in astronautko. Jahala je konja in plezala po drevesih ter s fanti igrala nogomet. Njena velika strast je bilo tudi slikanje. Takoj mi je postala všeč. Oddaljila sem se od sošolk, kar so mi seveda zamerile, in se spoprijateljila z njo. Bila je zelo zabavna in spretna pri plezanju. Ona je bila tista, ki me je naučila slikati na platno. Tudi zeleno zavetišče (hrast) mi je pokazala prav ona. Sošolke je niso marale in ker sem bila njena prijateljica, tudi mene niso imele pretirano rade. Imela je super starše. Bili so zelo zabavni in ravno prav strogi. Njen oče je slikar, od njega je tudi podedovala talent. Moj oče je pri njem kupil čudoviti akvarel, ki še zdaj visi v kuhinji. Njena mama dela v bližnji bolnišnici. Imela je tudi dve leti starejšega brata Lana. V šestem razredu sem se zaljubila vanj. Seveda sem to povedala Nives, ker je bila moja najboljša prijateljica. Začela se je tako krohotati, da so ji po licu polzele solze. Najprej sem bila malo užaljena, potem pa sem tudi jaz bruhnila v smeh. Seveda mi je morala obljubiti, da mu tega ne bo povedala. Preden pa sva se poslovili, mi je šepnila na uho, da je čeden in da je gotovo pravi zame. Seveda je čeden, s svojimi zelenimi očmi in z lasmi pšenične barve ter s svojo zagorelo poltjo ... Z Nives sta si zelo podobna. Khmmm ... Sta si bila podobna.

Benjamin Planinšek, 8. b

Skoraj vsak dan sva z Nives sedeli na veji najinega starega hrasta in se pogovarjali o šoli, fantih, starših, knjigah, ocenah in naravi. Bila je velika ljubiteljica narave, in če je koga videla smetiti, je šla in mu v obraz povedala svoje. Tudi če so bili nekaj let starejši od nje. Bila je zelo bistra učenka, kar so kazale tudi njene ocene. To je bil še eden izmed razlogov, da je sošolke niso marale. Velikokrat sva se skupaj na hrastu skupaj učili. Včasih se nama je pridružil še Lan. Bil je zelo zabaven in večkrat sva z Nives od smeha padli z veje. Skupaj smo tudi pokopali malo miško, ki smo jo

nekega dne našli na poti v šolo. Lan je bil zelo nadarjen za poezijo in naučil me je zlagati haikuje. Tudi valček sem se naučila z njegovo pomočjo. Zelo me je presenetilo, ker sta se z Nives tako dobro razumela. Prej sem bila prepričana, da se bratje in sestre le prepirajo. Bila sem edinka in Nives sem imela rada kot svojo sestro dvojčico. Bili sva najboljši prijateljici. Pogreb je bil zelo lep. Če je pogreb sploh lahko lep! Cerkev so okrasili z belimi vrtnicami – Nivesinimi najljubšimi rožami. V krsti je bila videti tako krhka in drobna. Oblečeno je imela zeleno obleko, ki je izražala njo. Bila je ena izmed tistih ljudi, ki si jih lahko opisal z barvami. Bila je barva svežine, novosti. Na njenem bledem obrazku je kraljeval droben nasmešek. Nasmešek? Je bila srečna? Se mi je samo zdelo? Sama sebe strašim!

Tam je bil tudi Lan. Še lepši je, kot se ga spomnim. Njegove oči so postale za odtenek svetlejše, lasje pa so mu zrastle in malo potemnili. Sploh ne vem, kdaj sem si ga tako podrobno ogledala. Ko sem mu izrekla sožalje, so se mu oči na njegovem potrtem obrazu malo, čisto malo zasvetile. Ali pa sem si samo domišljala. Presenečena sem bila, da nisem jokala. Očitno mi je solz že zmanjkalo. Po pogrebu se mi je Lan malo nasmehnil oziroma svoj obraz skremžil v nekaj, kar naj bi bilo podobno nasmehu. S svojimi, od joka rdečimi očmi, se mi je kar precej zasmilil.

Enkrat v naslednjih dnevih, prvi ali drugi dan po pogrebu, sem na hribu pri svojem hrastu dobila občutek, da me nekdo opazuje. Splezala sem na najnižjo vejo in zaprla oči. Tako sem mirovala nekaj minut, potem pa mi je nekaj kapnilo na roko. Pomislila sem – dež. A ni bil dež. Ozrla sem se visoko v krošnjo hrasta in na najvišji veji zagledala Lana. Skrčen v dve gubi je jokal, v roki pa je držal belo pisemsko ovojnico. S tihim glasom sem ga poklicala. Spustil se je do mene in mi brez besed v roke potisnil ovojnico. Odprla sem jo in v njej je bilo majhno, zmečkano in od solz zapacano pismo:

Draga Nives,
neskončno te pogrešam. Upam, da se imaš tam zgoraj lepo.
Tvoj brat Lan

Živa Uranjek, 6. a

Ulile so se mi solze, prav tako njemu. In skupaj sva, naslonjena drug na drugega, jokala na starem hrastu, ki mu listje še ni odpadlo. Ko nama je zaloga solz pošla, mi je ponudil svinčnik in tudi jaz sem se podpisala na pisemce. Nato ga je vrnil v pisemsko ovojnico, splezal na vrh hrasta in pismo z vso silo vrgel v zrak. V tistem trenutku je potegnil veter in na moje presenečenje pismo ponesel visoko v nebo med oblake. Ko je bil Lan spet pri meni, mi je pojasnil s stavkom: »Da ga bo veter ponesel k njej, v neskončnost.« Prej oblačno nebo se je razjasnilo in na nebu se je pojavila čudovita mavrica. Ko jo je Lan opazil, je rekel, da je to znak, da je Nives pismo dobila in da ji je všeč. Nasmehnila sem se mu, on prav tako. In skupaj sva, držeč se za roke, odšla v dolino.

In tako še sedaj, en mesec od Nivesine smrti, z Lanom vsak dan pošljeva v neskončnost pisemce, v katerem opiševa resne in smešne dogodke iz šole, šale in najine občutke. In vedno nama Nives pošlje znak, da ji je pismo všeč.

In danes, ko sva z Lanom poslala pisemce v neskončnost, se je obrnil proti meni, me objel in rekel, da sem nekaj posebnega. To pa je začetek čisto druge zgodbe.

Jakob Kidrič, 9. b

URŠKA BRELIH, 8. razred

OŠ Vuzenica, mentorica Petra Prohart Tomažič

KROG TRPLJENJA

Zakaj? Le zakaj se vse najhujše stvari pripetijo meni? Zakaj ne morem tako kot vsi drugi otroci moje starosti imeti normalnega življenja? To je vse, kar si želim. Mar res zahtevam preveč? Moj oče in mama sta se ločila pred tremi leti. Jaz in moja mlajša sestra Aneja sva ostali pri mami, z očetom, ki se je preselil daleč proč, pa sva izgubili vse stike.

Oče in mama sta se večkrat prepirala, redki so bili dnevi, ko se z Anejo nisva stiskali v kotih najinih omar in molili, da bi se za najina starša še našlo kaj ljubezni. A žal najine molitve niso bile uslišane. Njuni prepiri so bili vsak dan glasnejši, marsikdaj je oče celo udaril mamo. Aneja, ki je bila takrat stara komaj tri leta, se ni prav dobro zavedala, kaj se dogaja s starši, jaz pa sem za razliko od nje bila dovolj odrasla, da sem vedela, da mama in oče ne bosta več dolgo zdržala skupaj.

Njuni prepiri, včasih celo pretepi, so na moji psihi pustili velike sledi in prav zaradi tega se je moj odnos do življenja tako spremenil. Odkar je oče odšel, nimava z Anejo nikogar, ki bi nama v življenju pokazal pravo pot – mama je namreč že pred Anejinim rojstvom zapadla v droge in mamila. Naju z Anejo je večkrat vlekla s seboj po lokalih, kjer naju je nemalokrat tudi pozabila. Kmalu po ločitvi se je v naši dnevni sobi prikazal nek tuj moški. Kmalu sem ugotovila, da je to bil mamin novi fant. Tudi on je bil alkoholik, niti dneva ni zdržal brez trave in cigaret.

Nika Rajšter, 9. b

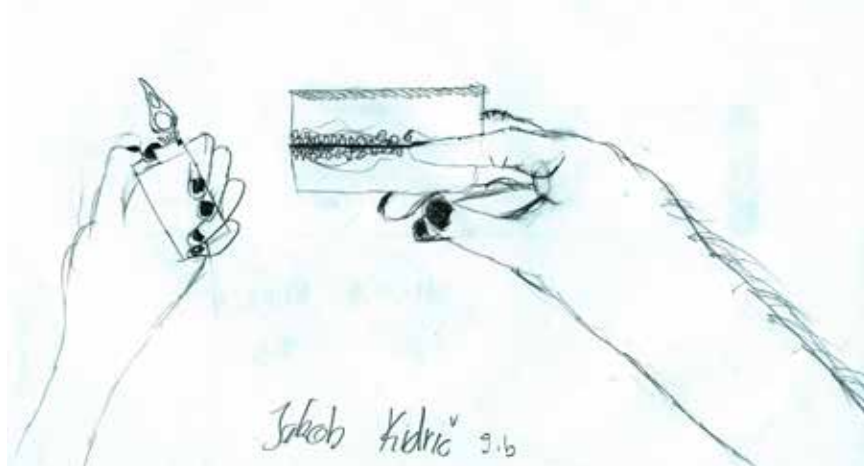
Z Anejo sva bili po njegovem prihodu še bolj zapuščeni kot poprej. Sami sva se morali učiti, si kuhati, pospravljati, si kupovati oblačila, hrano ... Denar za osnovne potrebe sva dobili iz očetove preživnine, mama in očim sta namreč svojega denarja imela dovolj komaj za plačilo mesečne najemnine in nakup alkohola ter cigaret.

Z Anejo sva bili tepeni za vsako napako, ki sva jo naredili. Zaradi vseh teh modric, ki jih je Aneja s časom pridobila, jo je socialna služba odvzela mami in očimu ter jo dodelila rejniški družini. Mene, ki sem bila dovolj stara, da sem lahko sprejemala svoje odločitve, so pustili pri mami. Takrat sem jim bila za to možnost neznansko hvaležna, a sčasoma sem spoznala, da bi bilo bolje, če bi imela možnost odraščati ob nekom, ki bi mu bilo dejansko mar za moje življenje.

Zazvonila je moja budilka in prišel je čas, da se odpravim v šolo, kjer bom lahko – tako kot vsak dan – spala naprej. Šla sem v kopalnico, si prižgala cigareto, sedla na okensko polico in se predajala dimu, ki me je razžiral in vlival energijo mojemu telesu. Nato sem si umila zobe, se naličila – seveda v črni barvi, se počesala, oblekla, v šolsko torbo nametala nekaj osnovnih potrebščin ter se odpravila po stopnicah v spodnje nadstropje.

Ravno sem si obuvala čevlje, ko sem zaslišala glasno vpitje iz mamine in očimove spalnice. Potiho sem se približala spalnici in skozi priprta vrata pogledala, kaj se dogaja. Kar sem zagledala, me je neskončno pretreslo.

Jakob Kidrič, 9. b

Mama in očim sta se prepirala, po sobi sta metala vse, kar jima je prišlo pod roke, preklinjala sta tako na glas, da so ju gotovo slišali vsi sosede. S cmokom v grlu sem dejala: „Torej se stara zgodba spet ponavlja.“ Ko sta me zaslišala, sta se nekoliko presenečeno obrnila k meni. Očim se je obrnil k oknu, mama pa se je zadržala name: „Kaj buljiš, smrklja? Kaj ko bi se vsaj enkrat v življenju brigala zase? Vse, kar počneš, je to, da vtikaš svoj radovedni nos v moje stvari. Od tebe nimam prav nobene koristi. Sploh ne vem, zakaj te sploh še preživljam.“

Njene besede so bile kot puščica, ki me je zadela v sredo srca. S solzami v očeh sem stekla po stopnicah v kopalnico ter za sabo zaklenila vrata. V predalu sem pobrskala za škarjami. Vzela sem tudi povoje, ki so bili vedno pripravljene na tovrstne trenutke. Stisnila sem se h kotu banje ter privzdignila rokav pulovra. Zarila sem škarje v kožo in hip za tem sem začutila, kako mi po koži polzi topla kri. Od bolečine sem se ugriznila v ustnico in pustila, da so mi solze spolzele po licih. Nekaj sekund sem pustila grenki bolečini, da me razžira. Nato sem vzela povoj in obvezala sveže rane. Zaželela sem si, da bi obstajal povoj, ki bi zakrpal srčne rane. Še vedno v joku sem stekla v svojo sobo in se zavila v odejo.

Razmišljala sem o besedah, ki mi jih je oče rekel pred ločitvijo: „Vsak konec je začetek nečesa novega.“ Te njegove besede, navdahnjene z modrostjo, definitivno niso držale za mojo mamo: vedno je namreč ponavljala enake napake. Znova in znova so se v naši dnevni sobi pojavljali novi moški, a nihče od njih pri mami ni zdržal prav dolgo. Najino življenje je bilo zavoženo v vseh pogledih in vedela sem, da se to nikoli ne bo spremenilo. Zaprla sem oči v upanju, da se nikoli več ne prebudim.

Tjaša Koštomaj, 9. b

SARA FARAH KURNIK, 9. razred

OŠ 8 talcev Logatec, mentorica Sergeja Šorli Letonja

ABCDEFGHI

»Oči, poglej! Rebra se mu vidijo!« fantek se je sklanjal nad povoženim golobom. Kri okoli glave se je strjevala kot angelski obroč in krila so bila zvita pod razmesarjenim telesom. Oče je prijel sina za roko in ga odvedel stran.

**

Zbudim se in ne vem, če sem zbudena. Jem in še sem lačna. Pijem in še vedno imam suha usta. Zima je in še vedno spim. Vstanem in zebe me kot psa, medtem ko nase navlečem obleke, ki sem jih včeraj vrgla na tla. Ob pogledu v ogledalo me zmrazi. Še moji podočnjaki imajo podočnjake. Ulice so otrpnile, ptic ni več, ljudje ostajajo doma.

**

Kdo sem? Farah, 14 let, srednje visoka, rjave oči, dolgočasna oseba in po horoskopu riba. Živim v Logatcu in rada nosim črno barvo. Rada spim in berem. Včasih pospravim svojo sobo in včasih me mika speči celo torto samo zase. Lena sem in vsak dan bolj. Nič več in nič manj. Farah. Preprosto samo Farah.

**

»Bi malo?« A mi ponudi vrečko, polno čokoladnih dražejev.

Kot ljubiteljica čokolade in številke 8, zgrabim 8 dražejev in jih strpam v usta.

»Kaj pa jaz? Hey?« B krili okoli z rokami in jih steguje proti skoraj prazni vrečki. Zasmem se in izginem v razred.

**

Hodim po pločniku. Ime mi je Marilyn Monroe. Krasna sem. Vse oči so uprte vame, žarim in ... VŠUUUM. Mimo zapelje avto in luža, ki je bila malo prej na tleh, se znajde na meni. Kako ljubko! Sklonim se nad telefon, ki je obležal na tleh. Problemi 21. stoletja - preplitki žepi in prevelik telefon. Ali pa preplitki ljudje in prevelik ego ... Stopim skozi vhodna vrata, ustnice pritisnem mami na čelo: »Živjo«, izginem v sobo.

**

»Zamislil si, C. Hodiš po ulici. Namenjena si k starim staršem ali pa k prijateljici. Že se veseliš, ko ti zahrbtno počti žila v glavi, tla pod nogami ti spodnese in prestrašeno se zgrudiš na pločnik. Veš, da se dogaja nekaj groznega, a še zakričati ne moreš in po petih sekundah si mrtva. Svet se

je odtrgal od tebe, C, še huje; ti si se odtrgala od sveta. Ne misli zdaj na to, da se tvoje lepe oči spreminjajo v blato, in da v tvojih možganih že gomazijo črvi. Misli na vse stvari, ki jih boš zamudila. Nikoli ne boš imela otrok. Nikol ne boš imela velike cerkvene poroke. Pozabi na pristni okus kaviarja in penečega šampanjca v kadi. Odmisli vonj svežega kruha in otip kašmirjeve jopice. Adijo, Pariz, London, Amsterdam. Je to nekakšna svobodna volja? Kdo je kriv za to? Bog? Ne. Bog je ljubezen. Bog nam že ne bi dopustil take bolečine. Torej Boga ni. Samo smrt je. Mrzla in brezbrizna. Zakaj bi morali trpeti, C? Dlje kot živiš, bolj si želiš živeti. Razen če trpiš.«

**

Sedim na okenski polici, gledam skozi okno. Sneg je ujel avte pod belo puhasto prevleko in strehe hiš so se lesketale v belini. Skupina otrok se je kepala in poležavala na tleh, možate postave so okoli hodile z velikimi lopatami, sneg se je počasi kopičil na kupih, mešal se je z vodo, postajal je temnejši; umazan. Otroci so izgubili voljo, nihče ni več kidal. Noč je objela mesto v okrilje in megla se je spustila nad zaledenela tla.

**

Po šestnajstem pisku dvignem telefon. D je.

»Ne morem, vem, oprostí.« Laž.

»Drugič. Okey?« Druga laž.

»No, lepo se imejte.« Tretja laž.

Vržem ga pod blazino, vzamem knjigo in zaplavam v iluziji.

**

»Port de bras!« odprem roke. Stisnem mišice.

»Plie demi!« pokrčim kolena. Raven hrbet.

»Echappe!« skok. Glava naprej.

»Allegro, allegro, allegro!!« premikam se hitreje. Elastičen trakec na baletnem copatku se mi zareže v nart.

»Plie in končaš.« Pogledam v desno iiiiii konec.

**

Drsam se po zaledeneli površini. Prstov na nogi sicer ne čutim, a kljub temu uživam. V dlani stiskam drugo, tujo dlan. E ob meni se plaho premika naprej in krili z rokami. Izgubi ravnotežje in bum! E telebne po tleh, se trikrat zvrne in pristane na zadnjici. Nekdo se zasmem. Bolje prisluhnem in ugotovim, da se smem jaz.

Žak Javornik, 8. a

Zvrnem se čez E in v smehu se poskušava postaviti na noge. Glasen žvižg. Animatorji se zberejo v krogu in prva ura učenja drsanja se prične.

**

»Hej, mala.« Nekdo me pocuka za ovratnik. Mala?

»Hej no, pridi sem.« Močnejši cuk in najdem se v naročju neznanca. Dvignem pogled. O pogled, kdo se je spomnil name!

»F! Živjo, kje hodiš? Že dolgo te nisem videla!« rešim se objema in stopim pred F.

»Mah ja, saj veš. Šola, delo ... Kaj, ko bi stopila na toplo in se malo pogovorila, cela večnost je že minila,« nakaže proti kavarni in pogled upre vame.

»Sliši se super. Pridi.« Mislila sem, da F-ja ne bom videla nikoli več. Oh, ta srečni dan)

**

Plavam v dedovanju, moje misli so homologni kromosom. Biologija na sporedu že tretji dan. Če ne dobim odlične ocene, bom razočarana. Nase. Pa saj ni težko. Samo izgleda tako. Mar ne? Stoj, kaj je že genotip?!

**

Sedim v zadnji klopi, imenitno se mi zdi. Ne samo, da biologijo znam za petico, še pohvalo sem dobila in kaj kmalu bo ponosna tudi mami.

»Bravo.«

Tih šepet, namenjen meni, se razprostire iz desne.

»Piflarka,« glasnejši šepet iz leve. Pridušen smeh.

»Utihni že, koliko si pa ti znal?« zasmejim se, ker G zna več kot jaz.

Smeh za odgovor.

**

»Frklja, 262° kontra azimut.« H stopi skozi vrata in me pusti v koči s kompasom. Moj namen je priti do H-ja pod točno določenim kotom. Taborništvo. Postavim kompas in še sama stopim skozi vrata. Zunaj je temno kot v rogu. Nikjer nikogar. Temno je že. Poiščem H.

»Prihod pod kotom 262°,« dahnem in obstojim pri miru.

»Bravo, Frklja!« Tukaj nisem več Farah. Tukaj sem Frklja.

**

»Haha, bajsa, zaigraj C-akord,« I mi našteje tabe in naučeno zaigram akord na kitari. Ponovi ga tudi sam.

»Počakaj, poskusi zaigrati C-akord in takoj za tem A.« Dvomeče me pogleda, zaigra, dvigne pogled in zašiljeno ukrivi ustnice.

»Nobel,« nadaljujeva po ritmu in sobo napolniva z akustiko.

**

Kdo sem? Farah, domišljava sanjalka, suženj življenja in prestrašeno vprašanje za publiko. Živim v začetku dramskega trikotnika in nosim tujo hvalo. Rada živim in uživam. Včasih ne pazim na besede in včasih me mika koga natolči po glavi. Napredujem in vsak dan hitreje. Nič več in nič manj. Preprosto Farah.

Eva Potočnik, 9. a

LAURA FATUR, 9. razred

OŠ Toneta Tomšiča Knežak, mentorica Olga Novak

DRUGAČNI SVET

Dim so videli.

Strel so slišali.

V ognju so ujeti.

So daleč proč.

Pred peklom bežijo,

nebesa lovijo.

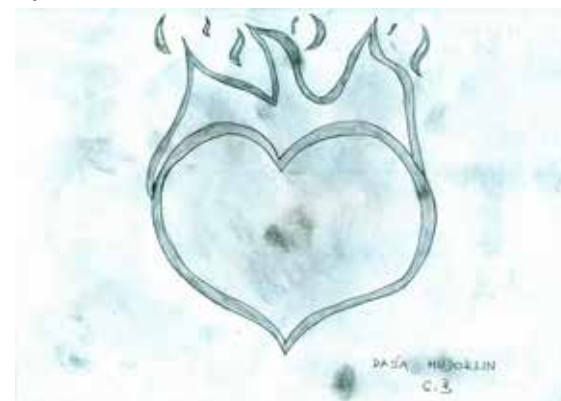
Upajo, da so le korak naprej.

Zadrži mojo dlan.

Pot jim pokaživa,
enake jih narediva.

Skupaj.

Ti in jaz.

Daša Hudoklin, 6. b

LJUBEZEN

Z vezmi smo povezani,
z ljubeznijo zavezani.
Predstavlja vozle srečo?
Bo zatisnjen večno?
Ali bo nadomestil solze?
Zapel melodijo življenja?
Ali lahko ...
Smrt zdrži?
Življenje zdrži?

Ne. Ne more. Niti vozle ljubezni ne more.
Ne more pregnati bolečine,
ne ustvari bolečine,
ne ustavi sončnega zahoda,
ne prehiti vzhoda.

Ljubezen ni zgodba sreče.
Ljubezen nima ozkih špranj,
skozi katere bi pobegnil,
skozi katere bi ustavil sijaj odseva,
odseva zrcalne lepote globokih oči.
Ne. Ljubezen je zgodba žrtvovanja in moči.
Bolijo jo šivi,
krvavi od sle.
Ta zgodba ...
Z nami živi,
z nami umre.

Manca Gaber, 6. a

Selina hrzenjak, 6. b

ZAČETEK KONCA

Oči gledajo svet okoli sebe
in vidijo druge ljudi,
preteklost počasi, počasi blede –
čas je zamrznjen.
V mojem spominu vse male stvari bežijo,
v mojih mislih zarita bodala žarijo.
Barve, ki jih ne morem spremeniti,
zgodbe, ki jih ne morem razložiti.
Pogled mi bega –
še zadnji popek se je razcvetel,
v zeleni pomladi ovenel.
Prišel je čas ...
Prišel je začetek prave teme,
v kateri ne sanjava ne ti ne jaz.

Ana Beltram, 6. a

ZGODBA LEPE VIDE

Sprašujem se ...

Ali vam poznanje imena dovoljuje pisati zgodbo človeka po vaši lastni presoji?

Ne, odgovor je ne.

Ali stoletja stara legenda odgovarja na vprašanja po resnici?

Ne, ne more. Ne zna.

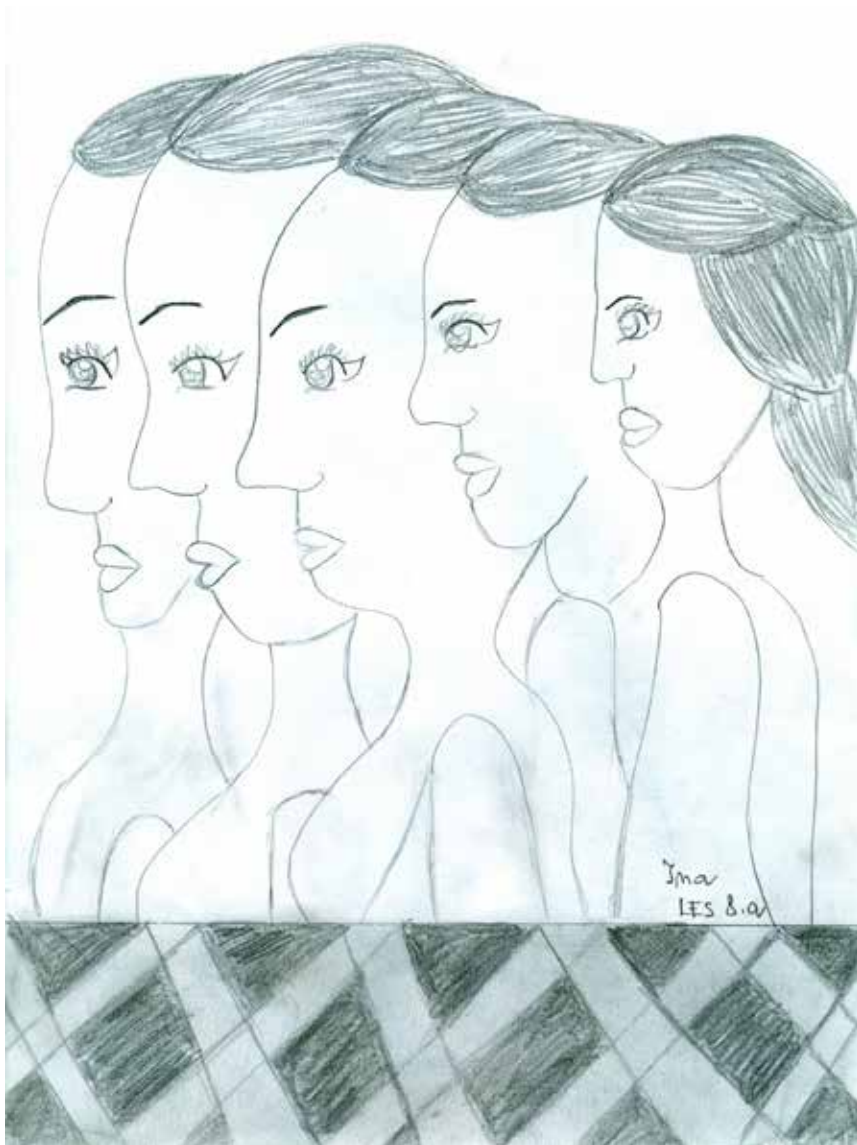
Kako mi boste pa potem verjeli, da je to, kar bom pravkar povedala, resnica? Ali me poznate dovolj dobro, da ste prepričani, da sem jaz oseba, ki ima odgovore na dlani? Ali mi lahko zaupate? Ne, ne morete.

Vendar dovolite mi, da vam izdam še eno majceno skrivnost, katere razsežnost ni tako majcena, kot se bo na prvi pogled zazdelo.

Jaz sem legenda. Vsaj bila sem.

Nekoč pred davnimi davnimi časi, ko so še golobice odnašale ljubezenska pisma in ljudje niso delili svojih skrivnosti brez cene, je živela nedolžna deklica, ki se ni zavedala posledic, ki jih lahko prinesejo napačne odločitve in dejanja. Njeno ime je bilo Vida. Vse, kar je poznala, je bilo veselje, sreča in lepota, ki jo je premogla. Polt, ki je zajemala vse prostranosti oblakov.

Lasje, ki so goreli v moči sonca, v ledenem odsevu, so se lesketali kot stopljeno zlato. In oči, te oči, ki niso poznale žalosti in bolečine, ki so ti razgalile dušo in srce. Ni je barve, s katero bi pojasnili te nebeške sijaje in morske širine. Ni je barve, ki bi razložila pomlad tako dobro.

Ina Les, 8. a

A z leti so se spremenile. Postale so ognjene, zapolnjene z ljubeznijo in željami, upanjem. Njegovo ime je zapisano kot žareča brazgotina na srcu. Navdajala jo je s svobodo, niso je zanimale razlike. Ko bi le trajalo ... Odšel je. Moral je. Globočine neobzdanega morja so ga ujele, pogubile. A ni bil izgubljen. Vedno bo obstajal, vedno bo živel. V spominih in pa v teh malih nedolžnih očkah, ki ne poznajo krutosti sveta.

Takrat je Lepa Vida vedela. Niti njena ognjenost tega ne bi prenesla. Te samote, ponižanja, zasramovanja ... Poslušala je napačne nasvete in vzela starca velikih žepov. Dolgo je plačevala za to napako. Stari je vse zapil, vse zapravljal, Vida pa je jokala dan za dnevom in mirila otročiča čokoladnih oči in karamelne polti, ki jo je boleče opominjal na to, kaj vse je izgubila. Ljubezen. Svobodo.

Nekega dne, leta za tem, se je uboga revica vsa utrujena in vsa slabotna, žalostnih sivih oči, spet zavrtila v začaranem krogu dneva, dokler ni prišla do konca.

Ob zori, ob težkem zraku morja, ki ji povzročal neznosne bolečine, zadane pred davnimi časi, jo je obiskala preteklost. Enaka podoba, enak nasmeh, celo glas se ni razlikoval. Skoraj bi začela verjeti v nemogoče. A nekaj jo je zmotilo. Oči. Oči niso bile čokoladno rjave, ampak skoraj črne. Skoraj kot noč.

Medel nasmeh, pozdrav spominu preteklosti, bratu dvojčku, stricu otročiča, črnemu zamorcu. Le zakaj je prišel, se boste vprašali? Prišel je, da bi ponudil Vidi ponudbo, ki je ne bi mogla zavrtniti. In je tudi ni. Spremembo.

Odpeljal jo je čez gorje njenega življenja do sveta, kakršnega še ni videla, do bogastva. Tam je res doživela spremembo, samo ne na bolje. Bila je nadomestna mati tujega otroka, ko je pa svojega zapustila. Prisiljena v ljubezen do tujega doma, ko pa je na svojega za trenutek pozabila. Živela v krivdi, se obračala na edino upanje - sonce in luno. Ko bi ji le lahko pomagala!

Se spomnite, da sem vam govorila o pocukranih ljubezenskih pisemcih, pripetih na drobno stopalce goloba? Takšnega je dobila tudi Vida. No, skoraj takšnega. To pisemce ni imelo prav nič skupnega z ljubeznijo.

Stopila je na okensko polico in se ozrla proti tlam. Zvrtilo se ji je od pogleda na oddaljene čeri in globočine morja, ki jih je obdajala tema.

Tokrat je bila tema drugačna. Imela je čuden pridih teže in smrti. Mrzel veter se ji je zaril v kosti, vendar se na to ni ozirala. Tudi mesečina je bila drugačna. Mesec je prilival na bežeče obzorje rdečkasto barvo. V tistem trenutku bi Vida storila vse, samo da bi pozabila. Da bi pozabila, kaj je storila.

Starec je umrl. Kdo ve, od česa? A ni ji bilo hudo zanj, čutila je le bežno krivdo, obžalovanje. Ampak, njen mali sinček. Zapustila ga je. Zdaj ni imel nikogar več. Zdaj je sam samcat. Izginil je na ulici. Sonce ga ni doseglo. Zagrnile so ga sence. Ni ga več.

Vidi se je paralo srce ob misli na vse, kar je hudega storila. Začela se je spraševati, v čem je smisel življenja, če je pa izgubila vse, kar ji kaj pomenilo. Dve osebi, ki ju je najbolj potrebovala v življenju. Prvo ji je morje vzelo. Drugo ji je morje podarilo. Edino, kar je bilo pravično, je bilo plačati ceno. Življenje za življenje.

Bolečina je bila tako nevzdržna, da je uboga Vida še zadnjič skozi solze pogledala v spačen sijaj lune in dovolila, da jo zagrne tema. Tema, ki si je polastila njenega največjega zaklada. Njeni dve ljubezni. Temi je bilo ime Smrt.

Njeno telo je izginilo v valovih. Tisto noč so strašno butali v okamnele zidove gradu. Nikoli je niso našli.

Nekateri pravijo, da je zdaj srečna. Vendar večina meni, da se cvre v peklu. Še kako imajo prav. Ujeta v legendo, ki jo vedno znova spreminjajo, se bori za svoj ostanek v upanju, da bo dobila novo priložnost. Upanje skozi leta blede

Kako to vem?

Sem duh preteklosti.

Sem zbledela legenda.

Sem Lepa Vida.

Žan Razdevšek, 9. b

TJAŠA FILIPIČ, 9. razred

OŠ Brezovica pri Ljubljani, mentorica Andreja Dobnikar

NAŠA GENERACIJA

NAŠA GENERACIJA NIKOLI NIČESAR NI NAREDILA.

NIKOLI NE BO NIHČE REKEL, DA
SMO VRHUNEC ČLOVEŠTVA.

TO JE NAROBE. RESNICA JE, DA
JE NAŠA GENERACIJA PORAZ ...

MIŠLJENJE, DA

SMO USPELI ...

JE POTRATA. IN VEMO, DA

ŽIVETI ZA DENAR IN MOČ

JE PRAVA STVAR.

BITI LJUBEČ, SPOŠTLJIV IN PRIJAZEN

JE NEUMNOST.

POZABITI NA TA ČAS

NE BO LAHKO, AMPAK BOMO POSKUSILI.

SPREMENITI SVET NA BOLJŠE

JE NEKAJ, ČESAR NISMO NAREDILI.

OBUPATI –

JE, KAKO SMO SE SPOPADLI S TEŽAVAMI.

TRDO DELO

JE SAMO ŠALA.

NAREDITI NE MOREMO NIČESAR –

JE TO MORDA RES ...

ČE NE NAREDIMO OBRATA -

(Beri od spodaj navzgor.)

Tamara Volmut, 6. a

LARA GOBEC, 8. razred

OŠ Frana Kranjca, Celje, mentorica Janja Đaković

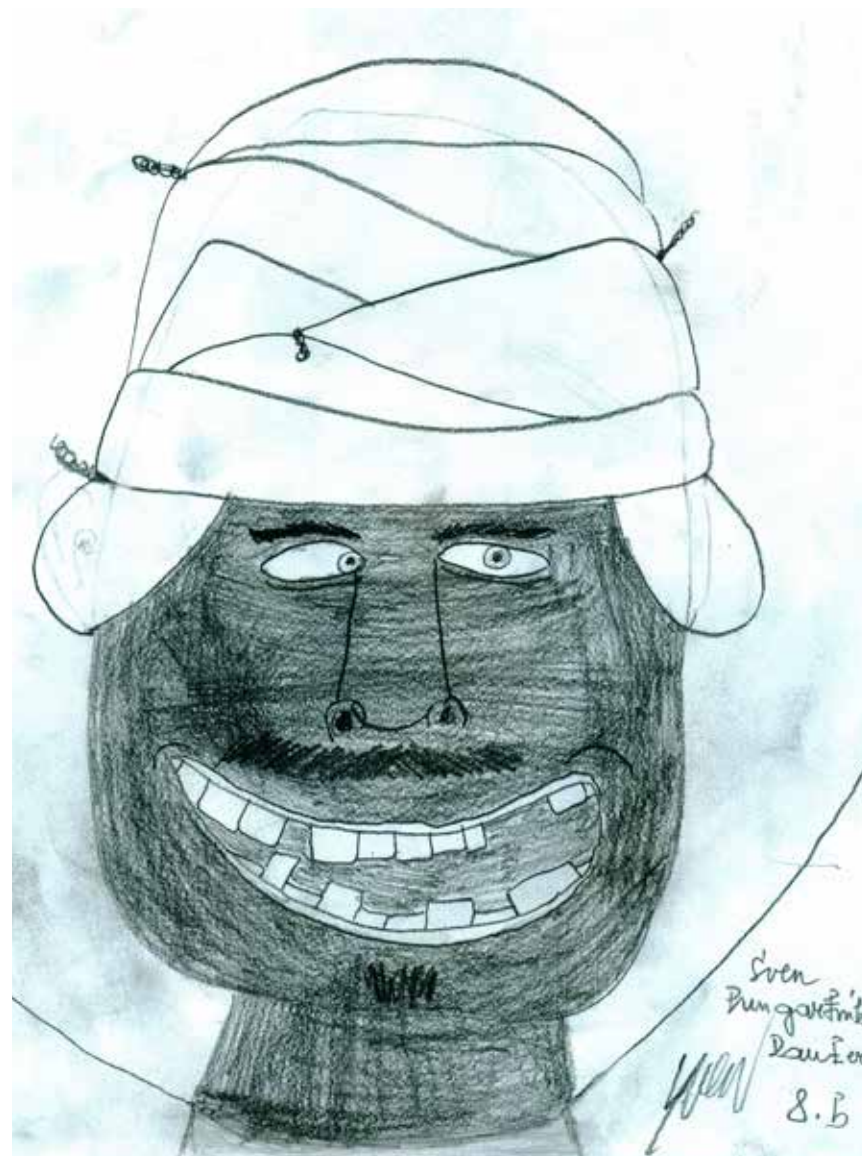
NJENA PRAVICA

Vsako jutro jo je zbudila enaka stvar. Dim cigare, ki jo je njen mož rutinsko kadil, in vonj po žganju, ki je po tej hiši lebdel že od nekdaj. Zbujala se je z mislijo, da je na začetku še enega dne, ko bo morala skuhati kavo, potem kosilo, prenašati moža, njegovo družino. Še en dan trpljenja brez upanja, da bo kdaj koli svobodno živela svoje sanje, bila tam, kamor spada. Previdno je vstala; kot vedno jo je izjemno bolelo telo od nemirnega spanja. Sključena se je odpravila proti vratom in jih odprla s tresočo roko. Pred sabo je zagledala okajenega Dagmarja. Takšen je bil že na njuno prvo skupno jutro. V desni roki je držal na pol razbit kozarec, v levi pa cigaro, katere vonj jo je silil k bruhanju. Mastni in košati lasje so mu zakrivali še bolj zanemarjen obraz. Gnusil se ji je, a hkrati tudi smilil. »Amira, skuhaj mi kavo,« je neslišno zagodel in brez besed se je odpravila proti štedilniku in pristavila vodo.

Takšno je bilo prav vsako jutro. Njena družina jo je kot svojo najmlajšo hčer dobesedno potisnila v kremplje teh ljudi, ker so jim dolgovali mastne vsote denarja. Zdaj je bila njihova služabnica. Zadovoljiti je morala moža, taščo, tasta in svakinjo ob vsaki njihovi muhi. Če se je svakinja želela okopati, ji je morala pripraviti kopel. Če si je tast zaželel večerjati, mu je naredila večerjo. Brez ugovorov. Brez upiranja. Enkrat se je uprla. Vsaj poskusila je. Dala je roke v bok in trmasto ter odločno dejala: »Ne, ne bom!«

Takrat so se nanjo ko toča usule Dagmarjeve okorne pesti. Že po prvem udarcu jo je zakrila čista tema in ni bila prepričana, če se bo še kdaj vrnila na ta svet. Lebdela je v praznini svojega jaza in vse je kazalo, da bo prestopila na drugo stran. Vendar se je na svojo žalost vrnila. Še ene ubite sanje o svobodi.

Opazila je, da ji je zavrela voda, zato je posodo odstavila s štedilnika in le za trenutek pozabila na mračne misli. V glavo jih je spet priklicala taščča, ki se je s svojo zajetno pojavo pozibavala po dotrajanih stopnicah, ki so škripale vedno, ko je hodila po njih. Ko je prišla v dnevno sobo, jo je ocenjujoče ošvrknila, a je ni pogledala v oči. Tega ni storila nikoli. Ni si želela omadeževati lastne duše s pogledom na navadno dekle.

Sven Pungartnik Rauter, 8. b

»Amira, nekaj dni nas ne bo,« je arogantno zasikala. »V mestu bomo pri stricu Anisu. K takšnemu pomembnemu človeku ne morem na grbo navleči še takšne nadlege, kot si ti.« Čeprav jo je z zadnjim stavkom užalila, so se ji oči navidezno zasvetile, v sebi se je nasmehnila.

Vzdušje v njej je bilo vse bolj praznično. Sama doma in svobodna za nekaj dni. Morda za vedno. Morda ji bo končno uspelo pobegniti. A hiša je stala sredi ničesar. Sivina daljave na vse strani neba ji je je kljub temu večala upanje.

Svakinja in tast sta prihajala po stopnicah. Za sabo sta vlekla pisane torbe jedače, pijače in različnih daril za strica Anisa. Bil je pomemben človek, njeni »družini« je priskrbel hišo. Verjetno odhajajo k njemu, ker nekaj potrebujejo. Tako je bilo vedno. Če niso mogli plačati mesečnih zalog vode, so odšli k Anisu. Če niso imeli denarja, da bi si kupili nov štedilnik, so odšli k Anisu. In zgodba se je ponavljala v začaranem krogu. Tam so spili nekaj kozarcev žganja, tašča je spekla mnogo slaščic, svakinja pa naredila veliko zavitkov z različnimi drobnarijami in stric Anis jim je dal nekaj denarja. Najverjetneje je ob vsem svojem denarju pozabil na to, da jim je dal posojilo. Od njih zato ni nikoli terjal vračila.

Naredila je zajtrk in jim postregla s kavo. Pojedli so hitro kot še nikoli. Res se jim je mudilo k bogatemu stricu. Očitno je bila njihova težava res velika. Že v naslednjem trenutku so se razkropili po hiši. A niso bili neumni. Vedeli so, kaj ji roji po glavi. Ostala je sama z zaklenjenimi vrati in okni.

»Da ne bi skušala pobegniti,« je skoraj neslišno rekel Dagmar. »Ne bo ti uspelo.« Tašča je popravila Dagmarjevo razmršeno pričesko in odpravili so se. Vsak od njih je prijel torbo in počasi in zibajoče so stopili ven. Premerili so jo s pogledi in ji dali jasno vedeti, da naj ne počne neumnosti. Zaklenili so jo v hišo in sedli v džip strica Anisa. Skozi okno je opazovala, kdaj bodo zajedljivi sostanovalci odšli. In res. Po nekaj minutah jih je pogoltnila neskončna puščava in džipa ni bilo več na spregled.

Razmišljati je morala hitro. Le kako pobegniti? O tem se ji ni sanjalo, a morala je poiskati izhod. Spretnost je nosila v sebi, še preden je prišla sem, saj je kot otrok zaradi prepovedi izhodov po šesti uri večkrat odprla zaklenjeno okno svoje sobe in skočila ven, kjer so jo čakali prijatelji. Starši tega niso nikoli ugotovili, saj je bila izjemno dobra v prikrivanju stvari. Morda ji je karma ravno zaradi tega ravnanja v življenje postavila to grozovito preizkušnjo. Odšla je v Dagmarjevo sobo, stopila na njegovo umazano posteljo in skušala odpreti okno. Močno se je upiralo. Potegnila je še močnejše. In močnejše. Uspelo ji je. Vanjo je bruhnila rezka vročina. Od nekdanj so jo učili, da za žensko ni varno, če potuje sama. Lahko jo

napadejo razbojniki ter jo okradejo ali celo kaj hujšega. Je zanjo sploh kje varno? V njenih mislih so divjale neštete grozljive zgodbe o ženskah, ki so jih oropali ter jih prepustili na milost in nemilost divjine. Umrle so v mukah zaradi pomanjkanja vode. Če so imele srečo, so jih pobile divje zveri. Vse, kar je vedela o svoji poti, je bilo to, da želi oditi čim prej in čim dlje. Edini način za varnejšo pot je bil videz moškega. In s tem ni želela izgubljati časa.

Vzela je stare zarjavele škarje in si pred ogledalom odrezala pramen po pramen. Gledala je, kako ji kosi svilnatih črnih las padajo na tla in solz ni poskušala zadržati. Deški videz je vedno bolj prihajal do izraza. Oblekla je staro Dagmarjevo srajco ter raztrgane hlače. Hlačnice so ji pokrivala stopala, zato je obdržala svoje čevlje. Pogledala se je v ogledalo in videla popolnoma drugo osebo. Ni videla nežnega in nedolžnega dekleta, ampak fanta, odločenega v svoje poslanstvo. Odločenega pobegniti.

Zadnje, kar je morala storiti, je vzeti nahrbtnik in dati vanj le najnujnejše. Največ plastenk vode, kar jih je lahko spravila v torbo. Tudi svoje zadnje prihranke ali vsaj to, kar je od njih ostalo, saj so ji večino denarja vzeli. Še zadnjič se je ozrla po hiši, ki ji je grenila ure in mesece življenja, potem pa brez pomisleka skočila skozi okno. Pristala je na vročem pesku, ki se ji je kot nož zarezal v kožo. To je ni ustavilo. Začela je teči kot nora. Gnalo jo je spoznanje, da se dogaja nekaj velikega. In tekla je, dokler se ni popolnoma oddaljila od še zadnjih obrisov hiše. Nato se je ustavila.

Pred njo je bila neskončnost. Nad njo žareče sonce, ki jo je prvič prijazno vabilo v vročino dneva. V njej pa kopica begajočih vprašanj: »Kam? Kaj če stopim na napačno pot? Kako? Potrebno bo poiskati delo? Naj poiščem svojo družino? Sedem na vlak in se odpeljem v neznano? Je zdaj sploh čas za organiziranost? Se bojim prepustiti, da me ponese tja, kamor mi je končno namenjeno?«

Postal je vseeno, kam gre, saj niti ni vedela, kaj in kako. Želela si je le pomirjena jutra, brez dima cigar in vonja po žganju. Zahtevala je svojo pravico.

NIKA GRADIŠEK, 8. razred
OŠ Kozje, mentorica Elizabeta Tučič

BREZDELJE

Ene in iste misli
se sučejo v krogu.
Čas stoji.

Od jutra se barva
prelije k večeru.
Dan beži.

Jutri spet nov bo
in vendar enak,
brez novih izzivov,
brez novih preprek.

Pogled je na stropu,
tam išče znak,
da ura še teče,
da senca se daljša,
da to ni trenutek v jantar ujet.

V meni budi se
in raste zamisel,
da svet bi se zbudil,
premaknil in vstal,
če bi to storila tudi sama.
Ampak za to je potrebno
toliko volje ...

Je pa že bolje
gledati v strop.

Alja Korošec, 9. b

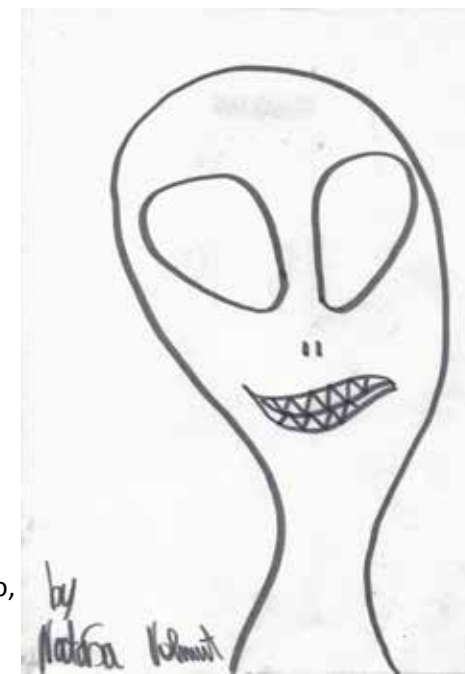
NEBO

Je,
ampak ga ni.

Pa mora biti.
Na kaj bi bili oblaki
drugače pripeti?
Po čem bi ptice jadrale
in v kaj bi ljudje padli,
če bi se svet obrnil na glavo?

Pa vendar ...
Kako bi skozenj
zvezde sijale
in Luna s srebrno
prelivala svet?
In kako bi nas tisoče v travi ležalo,
v veselje strmelo,
vsak zase
po svoje prevzet?

Naj je ali ni.
Važen je veter,
in rosa
in črički sredi noči.

Nataša Volmut, 9. a

ŠPELA GUČEK, 9. razred
OŠ Petrovče, mentorica Suzana Filipčič

ROŽA

Mama ji je nekoč kupila majico z rožo
in jo je veselo prerisala
in mama jo je vsem pokazala.
Tisto leto ji oče kupil je lepo rdeče bleščeče kolo
in rada se je vozila po sosiski
in rada je občudovala svoje risbice,
ki jih je mama uokvirila v njeni sobici.

Naslednje leto je majico razrezala,
le še do popka ji je segala,
ker je bilo fantom to všeč.
Mamo je prosila, naj pokaže novo risbo,
a mama jo le stežka je razstavila.
Nič več se s kolesom ni vozila,
ker rekli so ji: Odrasti že ti!
Nič več ni občudovala svoje rože,
motiv je postala le tema.

Še čez eno leto majice sploh bilo ni,
že pred meseci so jo z nje strgali.
In mama ni kazala njenih slik,
ker je več bilo ni.
In kolo je prodala, da bi mamo pozabila,
oče ji novega kupil ni,
ker denar pozabil je v gostilni.
Edina slika, ki jo je naslikala, bila je iz krvi,
ki se je razmazala po robčku in po tleh
in nič več ni občudovala risbic v svoji sobi,
ker ni bila prepričana, da bo še prišla iz te ulice.

Nika Rajšter, 9. b

IMAN HUSSEIN, 8. razred
OŠ Drska Novo mesto, mentorica Mojca Mežik

1692

1692 piše se leto,
sonce z oranžnimi žarki vzhaja,
mesto v svetlobi gori kot vneto
in se iz mrzle tišine odtaja.

Iz neke hiše zasliši se ječanje:
»Oh, mati, še je čas za spanje,«
se oglasi deček, ki še zadnjič zamrmra: »Presneto!«
Oh, 1692 piše se leto.

Deček, ne, saj je fant! Mlad, odrezav
skoči iz postelje ter se hitro obleče,
dvigne glavo kot ponosni pav,
prepričan, da bo danes njegov dan sreče.

Napoti se k reki modri.
Dekleta tam delajo, le ena o ljubimcu sanjari, skrito, prikrito.
Nežne so njene ročice, mile poteze srca, obraz z zlatimi kodri.
Oh, 1692 piše se krvavo leto.

Stopi deček pred njo, a ona ga le s pogledom oplazi
»Poslušaj,« pravi, »danes ti bom naklonil čast,« ter jo drži tesno objeto.
»Prelepa si,« ji laska, a dekle ga ne mara, gnus njen obraz skazi.
Kaj naj rečem? 1692 piše se leto.

»Oh, ne delaj tega,« dekle šepeta, se zvija, rešuje,
a nič ne pomaga, nič ne deluje.
Počasi se zanka okoli vratu zateguje
in počasi dekle že obupuje.

Dragi bralec, potem, morda je bil kriv obraz
človeka, ki ga ni ljubila,
ampak zbudil se je njen pravi jaz,
da je na ves glas zavpila:

Beni Planinšek, 8. b

»Ne! Ne maram zate!«
Fant se umakne stran, jezno, osramočeno: »Preklete!«
zakriči, »bo tvoje življenje! Ti že vrnem prekletstvo nadte!«
1692 piše se leto.

V Salemu že vsi spijo,
le enemu dečku se sovražno bleščijo oči,
ko vročično kuha svoje povračilo.
Nazadnje še kapne strup v dojenčkovo stekleničko, da postane črna kot noč.
Zlobno se smehlja, ko otrok počasi pije strup, a še vedno tiho ihti.

Zjutraj zasliši se krik mame, parajoč z bolečino.
»Čarovnice so mi zastrupile sina!« veka ter si ga prižema k sebi.
Krivec gleda prizor ter zamrmra opravičilo, kratko, iskreno
ter se loti dela: »Vem, kdo sta ta, ki sta ti vzela sina. A povedal bom
samo tebi.«

Ob štirih popoldne septembra 1692 leta
sta v Salemu dve grmadi, dve kričeči postavi.
Oba – dekle in njen ljubimec – ujeta
vesta, da ni možnosti po spravi.

Kodri se zableščijo v soncu,
solza zapusti lice, halja završi,
in ko ogenj oblizne dekle, deček prisluhne petju,
agoniji krikov, ki zarežejo vanj, da onemi.

»Na svidenje, ljubezen moja,« zašepeta ter teče stran,
vedoč, da je zdaj njegovo življenje tisto, ki je preklete.
Še dolgo potem, ko kriki potihnejo.
Oh, 1692 piše se njegovo zadnje leto.

Ko se vrne, je bila že davno trda tema.
A ko je stopil h grmadi, je še vedno čutil
škrlatno kri in tedaj se v njem vzbudi vnema.
Teče k reki, kjer se je njegov hudič prebudil.

Zabrede v temno vodo, ki je temna ko duša njegova
in kmalu je njegova glava pod vodo
in še zadnjič deček poskuša
narediti kaj dobrega, saj tam ne bo več razloga za škodo.

1692 piše se leto,
sonce z oranžnimi žarki vzhaja,
mesto v svetlobi gori kot vneto,
se iz mrzle tišine odtaja.

BELA GRAŠČINA

Nekje globoko v temnih gozdovih
leži bela cesta in se zvija
vse do hiše neuslišanih spovedih,
kjer se skriva agonija.

Bela cesta vse do bele graščine,
visoke, obokane, popolne miline,
a nekaj tihega je ne dela fine,
nekaj nedolžnost stran odrine.

Tišina se okoli hiše ovija kot meglica in
pušča sled vse do jezera Atheleja,
kjer leži krivica.

Jezero je mirno, tiho, nedolžno,
a če utihneš, lahko zaznaš
življenja, ki jih je jezero še vedno dolžno
vrniti. Bi bil to res tak poraz?

Pod gladino, pod milino,
kamor svetloba ne seže,
kjer najdeš ujeto, na dno pripeto
telo, truplo, njene oči ne opazujejo miže.

Roke razprte,
lasje kot sij rjavi,
kjer so vse skrivnosti odprte,
se ovijajo po dekličini glavi.

Mehke rjave oči, zdaj razprte z bolečino,
polt bela, obleka nekoč čista, zdaj raztrgana,
obarvana rahlo rjavo, rahlo škrlatno, odvratno,
pretresljivo, s srčno rano od meča дано.

Lebdi v mrzli vodi deklet,
deklica, ki ne bo nikoli zrasla,
ker jo veriga z nakovalom
na dno jezera veže in trava mokra jo je prerasila.

Nikoli ne bo odrasla oseba,
vedno bo ista spalna srajca,
isti krvavi mraz, vedno bo obstajala z enako potrebo
po zraku, po življenju, po koncu trpljenja.

Vedno bosta dva konca
na koncu verige neprelomljive;
tiste z mrzlim nakovalom
ter tiste, zločina krive.

Živa Romih, 6. a

INES KARAŽIJA, 8. razred *Oš Brežice, mentorica Darinka Ferenčak Agrež*

OSAMLJENA

Adrijana je oboževala trenutke, ko je bila lahko brezskrbno zleknjena na travniku ter opazovala dogajanje okoli sebe – ptice, ki so počasi zapuščale svoja gnezda, dneve, ki so se že krajšali, sončne zahode, ki so bili z vsakim dnevom bolj rdečkasto rjavi. Želela bi zakleniti vse te dragocene trenutke v majhno škatlico, da bi jo lahko vedno ponovno odpirala ter te trenutke znova podoživljala.

Pred kratkim je s starši prišla v to malo mestece. Pogrešala je vrvež velikega mesta, v katerem je preživela večino svojega življenja, hkrati pa je uživala v miru in ptičjem petju, ki ga tam ni bilo nikoli slišati. Celo poletje je dneve preživljala na osamljenem travniku, s knjigami, skicirko in s svinčnikom. Z vsakim dnem so jo zapuščale mnoge skrbi, ki so jo pestile, preden se je preselila, dokler jih skorajda ni bilo več, dokler ni ostala samo še ona, stara jablana, ptice, ki so preletavale modro nebo, in staromodno mestece.

Šele tisti dan, ko je že zgodaj zagledala barve zahajajočega sonca, so njene misli odplavale nazaj k šoli, in ko je v glavi začela seštevati dneve, je spoznala, da bo poletja kmalu konec, da bo konec brezskrbnih dni, da bo nekaj naslednjih mesecev zaprta v sobico, kjer jo bodo mučili listi, popisani z zapiski, in kupi domače naloge, vse, kar spada k skrbem učenke četrtega letnika.

Tisto jutro je vstala zgodaj; sedla je ob okno ter opazovala barve neba, ko je sonce počasi vzhajalo.

»Adrijana!« Glas njene mame se je razlegel po hiški, ko je poskušala priklicati svojo hčerko. »Pet minut!«

Svetlolaskine oči so se obrnile stran od čudovitega razgleda, iz omare je potegnila nekaj naključnih oblačil, nanesla nekaj ličil, vzela črno torbico ter zapustila sobo, stekla navzdol po stopnicah, dokler se ni srečala s ponosnimi očmi svoje mame.

»Joj, moja mala punčka, čas tako hitro mineva ...« je zavzdihnila ter jo skorajda božala s pogledom.

Svetlolaska pa se je le nasmehnila in pograbila svojo jakno.

»Se vidiva popoldne, mami.«

Z nasmeškom je zapustila hišo ter globoko zajela sapo; čakal jo je dan v novi šoli. Poznala ni nikogar; morda pa je bila to priložnost, da spozna nekaj novih ljudi, priložnost, da ne bo več čepela v svoji sobi kot kup nesreče, morda celo priložnost, da se s kom spoprijatelji ali celo kaj več. »No, pa dajmo,« je zavzdihnila ter stopila proti avtobusni postaji.

Avtobus je bil napol prazen. Ravno na to je upala; na priložnost, da se usede, se pomiri ... Zasedla je sedež pri oknu ter k prsim prižela torbico; bila je prestrašena in nervozna, v pričakovanju. Opazovala je okolico, ki je drvela mimo; vedno se je rada vozila, občutek gibanja jo je pomirjal kot skoraj nič drugega, počutila se je namreč nenavadno varno.

»Čudakinja! Samo poglej jo!«

»Omg, kaj je narobe z njeno ustnico? Tista stvar je ogabna!«

»Ali je sploh pri sebi?«

»Slišala sem, da se je preselila iz Ljubljane!«

»Saj ni čudno, žabarka preklemana, glej kera čudna je!«

Prvi dan je polomija, se je odločila Adrijana, ko je poslušala šepetanje, ki je več kot očitno letelo nanjo. *Okej, dihaj*, si je ponavljala sama pri

sebi, skušala je umiriti svoje misli, ki so letale po njeni glavi, toda uspevalo ji ni najbolje; očitajoči pogledi, polni prezira, so stvar samo še poslabšali. *Ostani močna*, si je ponavljala, znova in znova. *Ne smeš se zlomiti, ne danes!* Da, zmerjanje, posmehovanje, zaničevanje; vse jo je spremljalo že od prvega letnika naprej. Odkar je v ustnici nosila piercing, odkar so njene prste krasili tatui, pop glasbo, ki je včasih odmevala iz njenih slušalk, pa je zamenjal metal, rock ter rap.

»Ljubica, kako je bilo v šoli? Kakšni so novi sošolci?«

Še isti trenutek, ko je Adrijana stopila skozi vrata, jo je mama zasula z vprašanji.

»Fajn je bilo ...« je svetlolaska tiho odvrnila ter ponaredila nasmešek, nato pa se je odpravila proti stopnicam, upajoč, da je ljubeča mamica ne bo zaustavila še s kakšnim vprašanjem.

»Ljubica, kaj boš jedla?«

»Nič, hvala ... Sem že jedla.«

Seveda ni; potrebovala je le izgovor. Ni čutila potrebe po hrani, poleg tega pa ni imela volje, da bi kaj spravila vase. *Hrana ne bo več igrala tako pomembne vloge*, se je trdno odločila.

Vsak dan po šoli, ko je prihajala domov, je vztrajno zavračala hrano, ure je presedela v svoji sobi, prislonjena ob okno, premišljevala je, kako zelo pogreša tiste popolne popoldneve na travniku pod staro jablano, pa svoje prijateljice iz Ljubljane; vsak dan so si pisale SMS-e, a to ni veliko pomagalo. Vsak večer je zaspala s solzami v očeh in bridkostjo v srcu.

Ni več zmogla tako. Žaljivke v šoli so jo uničevale, od znotraj navzven. Bolečina v trebuhu je postajala skorajda neznosna. Doma je mama skorajda ni mogla več prenašati, nje in njene zamorjenosti.

Rezilo britvice je počivalo na njenem zapestju. Če zdaj to storim, je premišljevala ... Ne bo me več. Nobenega trpljenja. Vsi bodo veseli ... Spomnila se je nekega izreka. Go with the flow. Utišala je svoje misli, britvica pa je globoko zarezala po njeni koži. Za trenutek je bilo vse boljše; vse je bilo spet svetlo, boljše. Njena roka je pekla kot sam hudič ... Ni dovolj, se je posmevala lastni šibkosti. Še. Britvica je potegnila po njeni koži, še enkrat, znova in znova. Kri je bila vsepovsod, po tleh, na oblačilih, lila je iz ranic. Svetlolaska je odložila britvico ter si s ponosom ogledala svojo razmesarjeno umetnino. Nato je legla in zatisnila oči; naslednji trenutek se je že utapljala v morju bolečine.

EMA KAVČIČ, 8. razred
OŠ Rovte, mentorica Ljudmila Treven

BREZDOMEČ

Jana je že od torika težko pričakovala soboto. Ne le, ker ji ne bo treba v šolo in bo lahko spala v nedogled. V torek je dobila pismo.

Običajno je sporočila prejemala na facebooku in telefonu. Zato se je v torek začudila, ko je med kupom reklam in položnic našla kuverto s svojim imenom. Na hrbtni strani je pisalo, da naj pisma ne odpre pred soboto. Jana ga je nesla v svojo sobo. Odločila se je, da bo pismo kar odprla. V tistem je v sobo stopila njena mama. Dekle je hitro skrila pismo za hrbet in komaj čakala, da gre mama iz sobe. Pogledala je na uro in ugotovila, zakaj je prišla mama. Molčeče opozorilo, da naj pohiti v šolo, zato je pismo postavila v kot pri okenski polici v kopalnici, kamor se je šla še zadnjič pogledat. Vedela je, da jo bo tam počakalo do sobote, ko bo izvajala mamino najljubše opravilo 4P (pospravi, pobriši prah, pometi).

V soboto je okoli devetih še vsa zaspana prišla v kuhinjo. Na mizi je našla listek s sporočilom od mame, da so šli v trgovino in se vrnejo ob dveh. Jana je v miru pozajtrkovala in se nato odpravila v svojo sobo. Med pospravljanjem si je veselo prepevala. Kmalu je odšla v kopalnico po krpo.

Ko je brisala okensko polico, je v kotu zagledal pismo. Ovojnica je bila že vsa vlažna, čeznjo se je motala tudi pajčevina. Po pismu je potegnila s cunjjo in ga odprla. Ker tega ni bila vajena, se je kuverta strgala, iz nje pa sta priletela dva lista. Prijela je oba in se trudila razvozlati vijuge po papirju. Nekaj delov je bilo popolnoma nečitljivih, slovničnih napak pa je bilo toliko, da je bila prepričana, da pisec nima visokih ocen pri slovenščini. Vseeno je prebrala tole:

Živjo!

Upam da boš znala prebrat ... je sobota. Vedeti moraš da te poznam bolj kot ti mene. Velikokrat te srečam ... ti mudi u šolo. Vsaj odzdraviš mi. Le čudak mi je pomagal, a je ... edini na pogrebu v nedeljo ob petih. Čeprav je veljal za čudaka ... ti pomagala. Zato bi lahko pomagala tudi meni. Zdiš se mi edina oseba, ki ... mnenje drugih. Živel pri starcu ... hišo podrl in nimam kam iti. ... obrobju gozda. Zdaj bo zima in mraz. ... ti prijazno srce. nebom se potpisal in če mi ne boš pomagala nebom zameru P. S. Na pogreb pa le pridi, saj je bila to zadnja Francova želja.

Jani se je ob zadnjem stavku zatresla roka. Franca je dobro poznala. V njihovem mestu je veljal za čudaka. Po tistem, ko mu je pomagala pred trgovino, sta postala dobra prijatelja. Jana se je v hipu odločila, da bo šla na pogreb. Pri kosilu je to povedala svojim staršem in bratu. Nihče se ji ni želel pridružiti. Rekli so ji, da bo sama. Jana pa je verjela sporočilu neznanega fanta in se v nedeljo odpravila proti pokopališču. Na pogrebu sta bila poleg nje še fant in župnik. Župnik je kmalu odšel, Jana in fant pa sta ostala in premišljevala o Francu.

Semin Medić, 9. b

Ko ga je neopazno pozorneje ogledovala, je Jana v fantu prepoznala brezdomca, ki ga vsako jutro pozdravi na poti v šolo. Fant se je predstavil kot Jernej. Rekel je, da bi moral zdaj že študirati, vendar so ga starši iz neznanega razloga zapustili kot dojenčka. Pred štirinajstimi dnevi je pobegnil iz rejniške družine in od takrat išče svoje prave starše. Imel je celo sliko očeta, ki jo je ves čas nosil s seboj. Zato je počasi obledela in začela razpadati.

Jana je Jerneja povabila k njim domov. Ko ju je mama zagledala, je rekla: »Sem vedela, da se bo to enkrat zgodilo. Jože, pridi! Čas je da izve resnico.« Jano je zadnji stavek zmedel, vendar so kmalu zatem že sedeli v kuhinji.

Janin oče Jože je prinesel na mizo star album s fotografijami. Malo je polistal po njem, nato pa sliko pokazal Jerneju. Ta je na njej takoj prepoznal svojega očeta. Ko je sliko pogledala še Jana, je prepoznala svoja starša. Dekle je spoznalo, da sta ji starša prikrivala resnico. Njun prvi otrok ni umrl, kot sta ji povedala, ampak sta ga zapustila. Njej se je njuno dejanje zdelo nesprejemljivo. Bila je žalostna in hkrati tudi jezna, zato je od staršev zahtevala razlago.

Mama ji je povedala, da so Jerneju ob rojstvu zdravniki odkrili Downov sindrom. Ker ni želela skrbeti za bolnega otroka, ga je dala paru, ki ni mogel imeti otrok. Od rejnikov je dobila sporočilo, da je Jernej kljub bolezni čisto normalen. Mama se je te novice razveselila, paru je poslala očetovo sliko. Rejnikom ni dovolila, da bi fantu povedali, kje živita njegova prava starša.

Naenkrat pa je mama začela jokati. Jerneja je potisnila iz hiše in za njim s treskom zaprla vrata. Jani je še povedala, da ji je žal za storjeno, da pa popraviti ne more ničesar več. Vsak pogled na Jerneja jo spomni, da ga ne bi smela zapustiti, zato ni treba, da stoji v njihovi hiši in jo spominja na napačno odločitev.

Umolknila je. O tem se potem ni nikoli več pogovarjala.

Nekaj let pozneje so šli z mamo in očetom na izlet. Oče je malo preveč popil, zato je vozila mama. Ker je deževalo, je bila cesta gladka in zaneslo jih je v nasproti vozeč motor ...

Jana se je z mavcem na nogi zbudila v bolnišnici. Zraven sebe je zagledala Jerneja. Zaleteli so se namreč vanj. Bil je čisto bled. Rekel je samo: »Povej mami, da nisem jezen nanjo.« V roko ji je dal list papirja. Jana je nato zopet zaspala. Ko se je ponovno zavedla, ji je medicinska sestra povedala, da je Jernej umrl.

Jana je v roki še vedno stiskala list, na katerem je pisalo: *Našel sem svoje starše in celo sestro. S tem sem izpolnil svoj cilj. Tvoje ime, Jana, poznam z ulice. Ko si se me kot reveža usmilila, ti nisem povedal, da sem tvoj brat, saj bi se me, tako kot mama, sramovala. Očeta sem prvič videl v cerkvi. Zato sem hodil po vašem mestu in čakal, da se srečava. Nisem si upal vstopiti v hišo. Niti oče in mama pa ne vesta, da je bil Franc tvoj stric. Tudi njega so – tako kot mene – starši zapustili. Naselil se je blizu brata ...*

Umiram, a sem srečen. Izpolnil sem svoj življenjski cilj, ki se je zdel nemogoč. Tudi ti nikoli ne odnehaj.

Tvoj brat Jernej

Na njegovem pogrebu sta bila le Jana, z nogo v mavcu in berglami, in župnik. Župnik je spet hitro odšel, Jana pa je najprej prižgala svečo na Francevem grobu, zatem na bratovem. Premišljevala je o umrlem. Tokrat sama.

IVAN PRAZNIK, 9. razred

OŠ Ribnica na Pohorju, mentorica Nevenka Kutin

KRALJ MATJAŽ

Nekoč pred davnimi časi je na gori Peci stal grad. V njem je stanoval kralj Matjaž. Bil je zelo dober, rad je pomagal ubogim podnevi ali ponoči.

Nekoč je prišla skupina premraženih ljudi. Potrkali so na vrata in Matjaž jih je odprl in sprejel skupino. Dal jim je eno večjih soban, v kateri je bilo več postelj, da so lahko prespali in se ogreli. Ponudil jim je tudi hrano, ki se ji niso odrekli. Tako je pomagal ljudem.

Imela pa je skupina zraven tudi desetletnega otroka Frančka, ki je bil najraje pri Matjažu.

Ko so odšli spat, so prišli ropat Turki. Začela se je huda borba za življenje. Matjaž se je z vso močjo trudil, da bi jih premagal. Franček iz skupine pa je zaslišal udarce mečev in je skočil v orožarno, kjer je našel meč. Odhitel je ven. Prav v tem trenutku pa je eden od Turkov udaril Matjaža, da se je onesvestil in je obležal na tleh. Franček je stekel in ga rešil pred hudobnejem. Ko so Turki opazili premoč, so odšli. Matjaža so odnesli v grad in ga polili z vodo, da se je zbudil. Bil je vesel in Frančku je podaril meč za zahvalo in rešitev. Zjutraj so drugim povedali, kaj se je dogajalo, in bili so presenečeni. Skupina se je zahvalila in odšla.

Čez nekaj časa pa so spet prišli Turki. Ljudje, ki jim je kralj pomagal, so se zbrali in se pripravili na napad. Franček je stal zraven kralja Matjaža. Turki so napadli. Eden od Turkov je začel zasledovati Matjaža in Frančka. Oba sta odhitela proti vrhu Pece. Ko nista imela več izhoda in sta že slutila smrt, se je odprla skala in skočila sta v votlino. Sovražniki so se po nekaj dneh boja umaknili in bitka je bila končana. Začeli so iskati Matjaža in Frančka. Ko so prišli na vrh Pece, so ju zagledali v votlini. Matjaž je sedel na stolu in se naslajal na mizo, Franček pa se je naslanjal na skalo. Zraven pa je pisalo: **«SKALA SE BO ODPRLA, KO SE BO KRALJU MATJAŽU BRADA TRIKRAT OVILA OKOLI MIZE.»** Vsi so bili začudeni.

Tako še danes vsi nestrpnost čakamo, kdaj se bo to zgodilo, in upamo, da bo prevzel krmilo vlade v naši domovini Sloveniji.

MOJ SORODNIK JE INVALID

Bilo je nekega jesenskega dne, ko nas je obšla grozna novica, da se je očetovemu stricu zgodila huda nesreča pri delu. Samo sekunda nepazljivosti je bila potrebna in stric je pod delovnim strojem obležal nezavesten, z odtrgano desno roko tik pod ramo in z raztrgano levo roko. Tišina!!! Ostali smo vsi brez besed in s strahom čakali na razplet nezgode, kaj bodo lahko naredili zdravniki. In ... šok! Stricu niso mogli rešiti desne roke, samo levo raztrganino so pokrпали.

Sven Pungartnik Rauter, 8. b

Tako je stric postal invalid, brez desne roke. Vsi smo ga bodrili in ga spodbujali, da ne bi obupal. Bilo je zelo hudo, saj se je moral navaditi, da sam ne more skoraj nič več. Naučil se je jesti z levo roko, če mu kdo nareže meso, saj si sam ne more. Pomagati mu morajo pri oblačenju in obujanju, kadar gre na stranišče ... Z močno voljo se je sprijaznil z usodo, ki ga je doletela. V rehabilitacijskem centru v Soči so dobro poskrbeli zanj in ga naučili marsikaj, kako je lahko vsaj delno samostojen tudi brez ene roke. Tam je dobil tudi umetno roko, s katero bi si lahko kaj pomagal s komandami, ki so vgrajene v njej, a je zelo težka in neokretna in je zaradi tega ne more nositi.

Sedaj je od tega že nekaj let in se je kot invalid naučil živeti skoraj samostojno življenje. Sam si je izdelal razne pripomočke, tako da lahko pomaga pri kuhanju in pri raznih drugih opravilih, za katera si sploh ne moremo predstavljati, da jih lahko kot invalid opravlja sam. Po njem sem spoznal, kako hudo je biti invalid. Kako si vsem navadno na očeh in še vedno se vse preveč ljudi norčuje iz takšnih ljudi. Morali pa bi se zamisliti, da nesreča nikoli ne počiva in da lahko invalidnost doleti vsakogar od nas.

Zato menim, da moramo vsakemu invalidu priskočiti na pomoč, če jo potrebuje, gotovo nam bo zelo hvaležen. Že samo lepa beseda in topel stisk roke, toplina bližine in misli, da niso sami, jih vzpodbuja.

URŠKA REPUŠIČ, 9. razred

OŠ Rače, mentorica Sabina Ozmec

ZGODBA JE SAMO ZGODBA

Ogenj je moje življenje začel, saj človek ne bi preživel ledene dobe, če ne bi po naključju odkril ognja, in ogenj bo moje življenje končal. Svet je poln naključij. Naključje je, da sem se rodil ravno JAZ, naključje je, da sem spoznal Ano, ljubezen mojega življenja, naključje je, da v tem trenutku ravno JAZ ležim v hiši polni žgočih plamenov. Obdaja me samo ogenj. Ležim na tleh z zlomljeno nogo in se dušim zaradi ogromne količine dima, ki sem ga vdihnil. Moja pljuča obupno hlastajo za zrakom, a brez uspeha. Po žilah se mi pretaka adrenalin in zato verjetno ne čutim bolečine zaradi zlomljene noge. A vem, da je hudo, saj se je ob mojem kolenu nabrala že lužica krvi. Kako nenavadno je, da jaz, ki sem imel včasih popoln nadzor nad svojim življenjem, ležim tukaj na tleh, nemočen, čisto odvisen od drugih. V njihovih rokah je, ali bom živel ali umrl. Počasi se moja duša začne pripravljati na smrt, na izginotje. Smrt ne bo bolela mene, ampak najbolj ljudi, ki me ljubijo. Z zadnjimi močmi pomislim na mojo Ano, najpomembnejšo osebo v mojem življenju. V mislih se ji opravičim, ker jo bom tako hudo prizadel. Je edina, ki jo še imam. Moj oče je umrl že ob mojem rojstvu v prometni nesreči, moja mama je podlegla raku, starih staršev pa nisem nikoli poznal. Sorodniki živijo v Avstraliji in se skoraj nikoli ne obiščemo. Leto je minilo, odkar sem zapustil svojo rejniško družino. In to leto je bilo najboljšo leto v mojem življenju.

Zaprli sem oči in še zadnjič pomislil na Ano. Smaragdno zelene oči me na njej najbolj privlačijo. Je preprosto dekle, ki zelo rada bere, se sprehaja po gozdu in se pogosto ukvarja s športom. Konec je.

Svetloba me je začne bosti v oči, zato jih odprem. Nad mano se dviga bel strop. Samo oči lahko premikam. Okoli moje glave je nekaj težkega in neukrotljivega. Do pasu sem pokrit z modro odejo. Odprejo se vrata. V sobo stopi medicinska sestra. Pride do mene in me začne spraševati osnovne stvari. Odgovorim ji na vsa njena vprašanja, razen na tega, kako sem se znašel tukaj, nimam odgovora. Pove mi, da sem bil, ko sem prispel v bolnišnico, v kritičnem stanju. Imam zlomljeno nogo na dveh mestih, zlomljeno zapestje, poškodovano hrbtenico ter močne ožganine po celotnem levem boku in nogi.

Dnevi minevajo počasi, pacienti v bolnišnici prihajajo in odhajajo kot mravlje, jaz pa sem obtičal tukaj. Ana me pride obiskat vsaki drugi dan. Seveda pa je več slabega kot pa dobrega. Zdravnik je rekel, da bom verjetno vse življenje hrom. To je veliko boljše od smrti. Je res? A ljudje se bojimo neznanega in sprememb. Vem, da ji je hudo, in vem, kako sem jo prestrašil. Verjetno tudi prizadel. Ana daje občutek, da je vse v redu, vendar ni. Lahko ji vidim v očeh. Njene oči so rdeče. To je že stalnica nekaj mesecev, ima pa tudi temne kolobarje pod očmi, ki kažejo na neprespane in verjetno tudi prejojane noči.

Danes je napočil dan, ko bom začel z rehabilitacijo. Medicinske sestre so me nekako prestavile iz postelje na voziček in me odpeljale v spodnje nadstropje. Tam mi je zdravnica, ki se mi je predstavila kot Katja, povedala vse o načrtih za mojo rehabilitacijo. A bil sem tako šibek. Kot riba na suhem.

Naslednje mesece so stvari šle počasi na bolje. Trudil sem se vsako sekundo moje rehabilitacije in rezultat tega so bile novice, ki so me razveselile bolj kot kar koli na tem svetu: verjetno bom lahko še hodil. In res lahko.

Danes praznujemo novo leto. Puščamo stare skrbi za sabo in se osredotočamo na še nezapolnjene strani naše življenjske knjige. Hodim lahko že štiri mesece. Vso trnovo pot mi je bila vodilo in pogum Ana. Začenjam na novo. In vseč mi je tako.

Zabavamo se vse do poznih jutranjih ur. Ob 14.04 se odpravim v posteljo. Zbudim se ves prepoten in ugotovim, da sem imel moro. Bil sem v goreči hiši, bila je tako resnična. More ali spomini? Samo jaz to vem, čeprav drugi mislijo, da ne vem. Misli na to so boleče, spomini pa še bolj. Igrali smo se igro, v kateri smo si podajali petardo. Bili smo opiti. Stali smo v krogu ob stari leseni hiši. Kristjan mi je podal petardo in jaz sem jo v zadnje trenutku spustil na tla. Počila je ob hiši. Spodnji leseni del hiše se je vnel tako hitro, kot če bi bila hiša polita z bencinom. V njej je živela gluha gospa. Kljub opitosti sem takoj odšel v hišo ter previdno odpeljal gospo Herdel iz hiše. Jokala je, saj ji je gorela hiša in v gorečem stanovanju je pustila starega psa, na katerega je bila zelo navezana. Z Janom in Kristjanom smo odšli reševat psa. Kristjan in Jan sta ga odnesla ven. Vsaj upam. Od nesreče se o tem še nismo pogovarjali. Name pa se je zrušil goreči tram. Zadel me je s strani, tako da sem padel po stopnicah v sobo, polno dima. To je vse, česar se spomnim.

Vem, kaj hočem postati. Že od trenutka, ko sem se zbudil v bolnišnici z ohromelim telesom in opornico okoli vratu. Postal bom gasilec in pomagal ljudem, kot so oni pomagali meni, ko si sam nisem mogel. Zbral bom moč ter delil svojo zgodbo, polno odločnosti in ljubezni. Vsak je sam gospodar svojega življenja, a tisti, ki so bili nespametni in doživeli grozno izkušnjo ter imajo močne duševne in telesne posledice, želijo posvariti druge pred tem, saj jim želijo dobro, da ne bi ponovili napake, ki so jo naredili oni. V težkih trenutkih se pokaže, iz kakšnega testa si. Se boš boril za življenje ali ne? Zgodba je samo zgodba. Ko bodo imeli moji potomci potomce, bo verjetno utonila v pozabo. Ta nesreča me je naredila boljšega človeka. Hvaležen sem za vse, vendar pa ne želim, da bi še kdo preživljal takšne bolečine kot sem jih jaz, pa čeprav tega verjetno ne morem preprečiti.

Denis Memčič, 9. a

KLARA TOMINŠEK, 9. razred

Oš Šempeter v Savinjski dolini, mentorica Barbara Cotič Papotnik

GRENKO SLOVO

Zlomila sem se. Preprosto zlomila. Še nikoli se nisem počutila tako osamljeno. Stala sem poleg groba.

Ime mi je Ema. Rodila sem se v Celju. Sem najmlajši član nekdanje petčlanske družine. Že od prvega razreda doma samevam z mamico in očijem. Sestra v Ljubljani študira glasbo, brat pa se je odločil za srednjo šolo v Ljubljani. Po treh letih se je še oči preselil v novo stanovanje, z 18 let mlajšo punco. In seveda, da je vse še bolj zanimivo, je hčerka družinskih prijateljev. Pestovala me je že pri rojstvu. Ni boljšega občutka, kot da zveš, da si že od rojstva povezan z osebo, ki ti bo nekega dne uničila družino. Tistega dne, ko so očijeve stvari izginile iz naše hiše, sem mislila, da je bil najhujši, ampak sem prebolela, prav tako kot preboliš poletno ljubezen. Minevala so leta, sestra in brat sta čedalje manj hodila domov in z mamico sva se čedalje več prepirali za majhne in nepomembne stvari. Skoraj vsak dan. Mami se je vse bolj obremenjevala s tem, kako se nikakor ne more spoprijateljiti s svojo hčerjo oziroma edinim otrokom, ki ga vidi vsak dan. Tudi sama sem večkrat dneve prejojala in si mislila, kako sem lahko tako brezobzirna do mami.

Zdaj sem v devetem razredu. Družim se s tremi najbolj duhovitimi in inteligentnimi dekleti, kar jih svet pozna. Med sabo si zaupamo vse skrivnosti, gremo v kino, gledamo za luštnimi fanti, skupaj nakupujemo ter se predvsem smejimo. Edina stvar, ki je ne maram, je misel na to, da naslednje leto ne bomo več skupaj. Ne morem verjeti, da smo tako hitro odrasle. Ampak če mi je lepo v šoli, mi doma zagotovo ni. Z mamico se še vedno prepirava vsak dan in tega preprosto ne prenesem več. Ob vsakem prepiru mi grozi: »Ema, resno ti govorim! Preselila se bom v Avstrijo, kjer si bom zlahka poiskala službo!« Tega nikakor ne bom zmogla. Nočem zapustiti svojih prijateljic, očija, sestre, brata ter vseh ostalih sorodnikov. Nemščino se učim samo tri leta, pa še to ne preveč vneto. Za nameček pa bo seveda prodala hišo. Doma imam psa Miška. Tudi njega ne morem zapustiti, že od rojstva je z mano. Ampak seveda, ker je to že tolikokrat omenila, sem mislila, da govori zgolj v prazno. Vedno sem se zadržala nanjo, naj ne laže in da si tega ne upa narediti. No, pa si je.

Preklete dobro se spomnim tistega dne, tistega četrтка, ko me je poklicala sestra, da jo naj obiščem v Ljubljani. Bila sem takoj za, saj je nisem videla že več kot dva meseca. Kot po navadi sva z mami spet zamujali. Prekipelo mi je, da znova in znova zamujava, zato sem zavpila: »Avtobus do Ljubljane bo kmalu odrinil, mami! Pohiti, no!« Ko sva se končno odpravili od doma, je bila v avtu tišina, tako kot običajno, kadar sva bili sprti. Nato je mami začela jokati. Grozno me je stisnilo pri srcu, zato sem jo vprašala: »Kaj je narobe?« Odsotno me je pogledala, nato pa spet padla v jok. Po mučnih minutah hlipanja se je vendarle zbrala. Njen glas je bil otožen in globok: »Ema, veš, zakaj sem se tako dolgo odpravljala?« Pri sebi sem si mislila: »Le kdaj se ne?« Zopet je obmolnila. In v meni se je razraščala nestrpnost. »V Avstrijo grem.« Ko je izrekla te besede, sem začutila, kako mi je nekdo zabodel iglo v srce. Strmela sem vanjo s srepim pogledom. Bilo mi je hudo, a nisem mogla biti drugačna. Ne, ne, ne! Ne sedaj, ne še ona! Nato se je dotaknila moje roke, a sem jo takoj odmaknila. Tiho je zašepetala: »Ema, dragica moja, prosim, reci kaj.« Iz sebe nisem zmogla spraviti niti ene besede. Kot okamenela sem sedela poleg nje. V glavi mi je brnelo, a usta niso mogla izreči ničesar. Niti: »Prosim, ostani, ne pojdi, vse bo v redu!«

Vse do avtobusne postaje sva molčali. Razmišljala sem, kaj se je pravkar zgodilo. »Ne morem verjeti,« so bile moje prve besede in oblile so me solze. Mami me je objela in vrnila sem ji objem. *Moja mami, ne odhajaj!* Tako hudo mi je bilo, da sem bila zlobna. Še vedno me je stiskala k sebi in mi dejala: »Ema, prosim, ne skrbi, vse bo dobro. En mesec boš ostala pri očiju, medtem ko bom jaz delala v Avstriji, da zaslužim nekaj denarja. Saj veš, da nama zadnje čase ne gre ravno najbolje.« Tega sem se še predobro zavedala, zato sem komaj čakala na poletje, da bi lahko mami pomagala pri plačilu položnic s poletnim zaslužkom. To je bila moja največja želja, saj sem večkrat videla mami, kako objokana in izmučena sedi ob računalniku in majhni lučki ter plačuje položnice. Nato je odprla denarnico in mi v roke položila 100 evrov. Zavrnila sem denar in rekla: »Mami, prosim, nehaj. Ne morem sprejeti toliko denarja.« Nežno se je nasmehnila: »Narediva kompromis. Znesek razdeliva na pol.« Objela sem jo in ji rekla: »Rada te imam.« Tega si med sabo že dolgo nisva izrekli. Pogosto sva si samo pisali sporočila in jih puščali na moji pisalni mizi, kadar se čez dan nisva nič videli, saj je mami večkrat opravljala kar dve službi. Močno me je stisnila k sebi in odvrnila: »Jaz te imam še bolj, Ema.«

Prišel je avtobus in odšla sem nanj. Solze so mi polzele po licu, v srcu sem čutila, da mami odhaja stran dlje kot le v sosednjo državo. Sedla sem na sedež ob oknu, da sem lahko gledala mami, kako mi maha. *Še zadnjič.* Pozabila sem na vse najine prepire in pomislila, kako zelo ponosna sem nanjo. Avtobus je odpeljal, jaz pa sem si namestila v ušesa slušalke. Poslušala sem glasbo, ob kateri sem se zlahka zjokala. Pot se je vlekla, pa še kmalu mi je zmanjkalo baterije na telefonu, zato sem začela poslušati radio na avtobusu. Z eno roko sem se naslanjala na okno in razmišljala o najinem odnosu. Bila sem ponosna nanjo, a prav nič nase. Iz misli so me predramila glasna poročila na radiu. Napovedovalka je z resnim glasom dejala: »Na avtocesti Maribor–Šentilj se je zgodila huda prometna nesreča. 54-letno žensko, ki je z osebnim vozilom znamke Renault Clio pravilno peljala v smeri proti Šentilju, je voznik tovornjaka zaradi neprimerne hitrosti zbil z avtoceste. Voznica je umrla na kraju nesreče. V voznikovi krvi so našli sledi alkohola. Natančnejši podatki bodo znani po koncu preiskave.«

Zastal mi je dih, v glavi se mi je zavrtelo. Nisem mogla verjeti, kar sem pravkar slišala. Zazdelo se mi je, da sem glasno zakričala, pa se ne spomnim dobro. Jokala sem. Na glavni avtobusni postaji v Ljubljani me je čakala sestra. Vedela je, kaj se je zgodilo. Objela me je, jaz pa sem si predstavljala, da objemam mami.

Nuša Uranker, 8. b

Vame se je naselila črnina, praznina. Dnevi so minevali, sama pa nisem vedela, kdaj se bom zopet lahko veselila dneva. Moje telo je bilo preprosto tako težko.

Minili so meseci, leto. Z atijem in njegovo punco, ki sem jo počasi vzljubila, smo se preselili v najino hišo. Vsak večer odhajam na mamičin grob, kjer sem pogovarjam z njo. Tisti prostor me navdaja s spokojnostjo, z mirom in zdi se mi, da bo mogoče res še vse dobro. Nekoč, počasi, dan za dnem ...

TINKARA VUKADINOVIĆ KASTELIC, 9. razred
Oš Hinka Smrekarja, Ljubljana; mentorica Maja Premrl

LUNINA ROMANCA

polnoč je.

spiš.

čutim dih na svojem vratu.

tvoj dih. v črni tišini.

luna se krade skozi okno
in ti poljublja obraz in dlani.
nežno ti poljublja usta,
sramežljiva, tiha.

gledam te.

dihaš, vlečeš jo vase –

svetlobo. vidim jo, kako tava
in se naposled ugnezdi v srce.

polnoč je.

še vedno spiš.

luna te poljublja
in ti v jutru zažari
pod vekami.

POMLADNI DAN

po poti tišine,

v rosi samotnega popoldneva,

prihajam k tebi, pomlad;

k tebi, ki žariš sredi nje.

hrepenenje po tebi

je močnejše od dvomov,

od strahu, ki me bode

v dvoumnosti besed,

ki si mi jih šepetal
in so se porazgubile
v večerni sapi.
v mili skrivnosti

tvojih oči,
v ustnih koticah,
na nasmejanem licu
žarijo spomini;

zavidam jim njihovo čistost in jasnino;
tvoja jasnina
v srcu najde ljubezen, ne da bi se ji bilo
treba pretvarjati.

po poti tišine,
v rosi samotnega popoldneva
iščem tebe
med listi marjetic in v krošnjah dreves.

Nico Podlesek, 7. b

SEZNAM SODELUJOČIH AVTORJEV IN NJIHOVIH MENTORJEV

Julija Artiček Jovan

OŠ Slivnica pri Celju
mentorica Polona Vengušt

Urša Bartol

OŠ Zadobrova
mentorica Majda Janko

Maša Bedrač

OŠ Petrovče
mentorica Marjana Lešnik

Larisa Bogataj

OŠ Rovte
mentorica Ljudmila Treven

Urška Brelih

OŠ Vuzenica
mentorica Petra Prohart Tomažič

Nika Brunec

OŠ I. Murska Sobota
mentorica Cvetka Šavel Kerman

Lovro Bukovec

OŠ Drska Novo mesto
mentorica Mojca Mežik

Ana Meta Dolinar

OŠ Danile Kumar
mentorica Katja Toman

Blanka Dolinšek

OŠ Gustava Šiliha Velenje
mentorica Renata Škodnik

Sara Farah Kurnik

OŠ 8 talcev Logatec
mentorica Sergeja Šorli Letonja

Laura Fatur

OŠ Toneta Tomšiča Knežak
mentorica Olga Novak

Tjaša Filipič

OŠ Brezovica pri Ljubljani
mentorica Andreja Dobnikar

Tadej Glinšek

OŠ Gustava Šiliha Velenje
mentorica Renata Škodnik

Lara Gobec

OŠ Frana Kranjca Celje
mentorica Janja Đaković

Pia Gobec

OŠ Polzela
mentorica Marija Kronovšek

Nika Gradišek

OŠ Kozje
mentorica Elizabeta Tučič

Timotej Gril

OŠ Gustava Šiliha Laporje
mentorica Albina Avsec

Špela Guček

OŠ Petrovče
mentorica Suzana Filipčič

Tjaša Hameršak

OŠ Rače
mentorica Sabina Ozmec

Ana Horvat

OŠ Zadobrova
mentorica Majda Janko

Iman Hussein

OŠ Drska Novo mesto
mentorica Mojca Mežik

Dora Janušič

OŠ Danile Kumar
mentorica Katja Toman

Nika Jelinič

OŠ Frana Metelka Škocjan
mentorica Irena Hočevar

Ines Karažija

OŠ Brežice
mentorica Darinka Ferenčak Agrež

Ema Kavčič

OŠ Rovte
mentorica Ljudmila Treven

Lana Kolar

OŠ Brezovica pri Ljubljani
mentorica Zdenka Ivančič

Lucija Kosednar

OŠ Log-Dragomer
mentorica Mirana Likar Bajželj

Pija Lucija Kralj

OŠ Gorica Velenje
mentorica Vesna Penec

Miša Močilnikar

OŠ Trzin
mentorica Andreja Rotar

Špela Perkovič

OŠ Gustava Šiliha Laporje
mentorica Božena Brence

Eva Pernat

OŠ Borisa Kidriča Kidričevo
mentorica Sonja Lenarčič

Andreja Pevec Podgornik

OŠ Borisa Kidriča Kidričevo
mentorica Sonja Lenarčič

Ivan Praznik

OŠ Ribnica na Pohorju
mentorica Nevenka Kutin

Danijela Preskar

OŠ Blaža Kocena Ponikva
mentorica Franja Prezelj

Eva Puhek

OŠ Komandanta Staneta Dragatuš
mentorica Nataša Podhostnik

Sven Pušnik

OŠ Ribnica na Pohorju
mentorica Nevenka Kutin

Nika Rajšter

OŠ Frana Roša Celje
mentorica Blanka Skočir

Urška Repušič

OŠ Rače
mentorica Sabina Ozmec

Maja Rihtarič

OŠ Olge Meglič
mentorica mag. Renata Debeljak

Živa Robavs

OŠ Polzela
mentorica Marija Kronovšek

Dora Seršen

OŠ Josipa Vandota
mentorica Katarina Kejžar

Maja Strmčnik

OŠ Antona Aškerca, Velenje
mentorica Martina Hribernik

Nika Šoštar

OŠ Olge Meglič, Ptuj
mentorica mag. Renata Debeljak

Sara Štiglic

OŠ Vič, Ljubljana
mentorica Petra Jesenovec

Ana Šuperger

OŠ Antona Aškerca, Velenje
mentorica Nevenka Hvalec

Anja Tomažič

OŠ Podgora Kuteževo
mentorica Andreja Rolih

Klara Tominšek

OŠ Šempeter v Savinjski dolini
mentorica Barbara Cotič Papotnik

Tadeja Vidmar

OŠ Log-Dragomer
mentorica Mirana Likar Bajželj

Lana Vincelj

OŠ Frana Roša Celje
mentorica Lucija Hajnšek

Tinkara Vukadinović Kastelic

OŠ Hinka Smrekarja, Ljubljana
mentorica Maja Premrl

Lia Završnik

OŠ Valentina Vodnika Ljubljana
mentorica Mira Šijanec

Nives Žlof Androjna

OŠ Vižmarje Brod
mentorica Anita Dernovšek

Fran Roš:**NOVO PRIČAKOVANJE**

*Udari mi na okno, pomlad,
ko prideš s pesmijo viharja!
Naj z rožnimi prsti tvoja zarja
se me dotakne, da bom vedel:
spet našla si me doma.*

*Ne bo se zgodilo prvič, pomlad,
in dobro še vem, kako prihajaš
in kakšno bogastvo v svet
razdajaš.*

*O, to sem leto za letom vedel,
ko našla si me doma.*

***Nekoč pa bo vendar tako,
pomlad:***

*udarila boš na okno zastrto,
a pred teboj bo ostalo zaprto,
morda pa odpre ga druga roka,
ker me ne bo več doma.*

*Tedaj bom drugje, pomlad:
tam, kjer me ne boš več mogla
zbuditi,
a moralo se bo tako zgoditi,
ko mi potrkaš nekoč na okno,
da več me ne najdeš doma.*

*Udari mi na okno, pomlad,
Glasno, veselo v viharju šumečem,
da v srcu živ ob sreči vztrepečem,
ko vedel bom, da tudi še tokrat
si našla me spet doma!*

O FRANU ROŠU

Slovenski pisatelj, pesnik, dramatik, publicist, satirik in pedagoški delavec **Fran Roš** (1898–1976) je svoje življenje posvetil vzgoji in izobraževanju mladih ter pisanju. Za njegove zasluge, namenjene Celju in Celjanom, ter literarno delo ga je Občina Celje leta 1955 odlikovala z nazivom 'častni meščan'.

Iz rodnega Kranja se je štiri leta star s starši in bratom preselil v Celje, kjer je oče dobil službo tajnika na okrajnem glavarstvu.

V Celju je obiskoval okoliško deško šolo in bil med najboljšimi učenci zapisan v 'zlato knjigo', nato pa slovensko nižjo gimnazijo. Preden je končal višjo gimnazijo, ki je bila samo nemška, je moral v vojsko, saj je v tistem času divjala prva svetovna vojna. Na fronto ga zaradi zdravstvenih razlogov niso poslali. Po vojni se je pod poveljstvom Rudolfa Maistra skupaj s Franjem Malgajem in Srečkom Puncerjem, ki sta v tej borbi padla, boril za slovensko Koroško. Po vojni je študiral pravo v Zagrebu, a je študij opustil in se posvetil učiteljskemu poklicu. Najprej je služboval v Preboldu, kjer je spoznal svojo življenjsko sopotnico in se oženil, nato pa v Celju.

Med drugo svetovno vojno so ga Nemci kot zavednega Slovenca z ženo in otrokoma izgnali v Čuprijo. Po vojni je opravljal delo šolskega nadzornika in nazadnje poučeval zgodovino na celjskem učiteljskišči, kjer je vzgojil več generacij mladih učiteljev. Leta 1953 se je upokojil in se še bolj posvetil pisanju.

Njegovi pisateljski začetki segajo v gimnazijska leta, ko je bil mentor mladim literatom **Rudolf Maister**, s pesniškim imenom Vojanov, tedaj stotnik, kasneje general. Ustanovili so literarni klub Kondor in izdajali leposlovno glasilo Savinja (1912-1914). Od tedaj pa vse do svoje smrti je pisal leposlovna dela in publicistične članke. Pokopan je na celjskem pokopališču.

Kot pedagog in oče je poznal otroški svet in za otroke napisal zgodbice **Juretovo potovanje in še kaj**, **Medvedek Rjavček**, **Medvedek Dija**, **Letalec Nejček**, **Vid Nikdarsit**, **Tinca brez mezinca**. Tri njegove celovečerne otroške igre **Čarobna piščalka**, **Desetnica Alenčica** in **Ušesa carja Kozmijana** so igrali v poklicnih gledališčih in na odrih kulturno-umetniških društev, prav tako komedijo **Mokrodolci**. Napisal je tudi številna dramska besedila za različne šolske prireditve, ki so večinoma ostala v rokopisu in tipkopisu.

Sad doživljanja izgnanstva v Srbiji sta knjigi – zbirka dokumentarnih pesmi **Pesmi iz ječe in pregnanstva** ter njegovo najobsežnejše delo **Slovenski izgnanci v Srbiji 1941-1945**, ki so jo s svojimi spomini na izgnanstvo drugo svetovno vojno dopolnili številni drugi izgnanci.

Fran Roš je v svojem času predstavljal osrednjo kulturno osebnost Celja. S svojimi literarnimi in publicističnimi prispevki je sodeloval v otroških revijah, največ v Cicibanu in Galebu, ter drugih publikacijah, predvsem pa je polnil kulturne strani Celjskega tednika, zdaj Novega tednika.

Njegova bibliografija (prof. Antonija Fras), v kateri niso upoštevana številna humoristična dela in travestije, napisana za Pavliho, obsega okrog 1500 gesel. Učenci Osnovne šole Frana Roša v Celju so enajst let, od 1986 do 1997, raziskovali njegovo delo in življenje ter napisali sedemnajst raziskovalnih nalog.

Šola je kot rezultat raziskovalnega dela izdala in založila pesniški zbirki **Ljubil sem te, življenje** in otroške pesmi **Čarovnije**. Učenci pa so leta 1997 zaigrali njegovo **Čarobno piščalko**, otroško igro v treh dejanjih, ki je doživela sedemnajst ponovitev. Z njo so se predstavili tudi na Linhartovem srečanju na Vrhniki.

Kdor je pisatelja Frana Roša poznal, ga pomni kot izjemnega človeka, ki je imel rad ljudi in se je znal vsakomur posvetiti. Gledališka igralka **Nada Božič**, sošolka Roševe hčerke dr. Sonje Roš Smrekar, se ga takole spominja: »Kadar sva se srečala, je pozdravil tako, da je snel svoj črni klobuk in v nekakšnem loku po molierovsko zamahnil z njim in pozdravil. Ljudi, kot je bil Fran Roš, ni več. Takšni ljudje so izumrli.«

Za kulturno delovanje so se Celjani Franu Rošu zahvalili tako, da so štiri leta po njegovi smrti, leta 1980, v Celju po njem poimenovali tedaj novo osnovno šolo na Golovcu.

Od leta 1986 na Osnovni šoli Frana Roša Celje potekajo **Roševi dnevi – literarno srečanje osnovnošolcev**, ki se je iz krajevnega srečanja razširilo na območno, leta 2001 pa na državno.

Ljudmila Conradi

NAJBOLJŠA LITERARNA ŠOLSKA GLASILA

Komisija (prof. Miha Mohor, *urednik, pisec in slavist*, ter Barbara Rigler, *odgovorna urednica revije Mentor*) je v sredo, 10. februarja 2015, pregledala vsa prispela šolska literarna glasila. Na naš razpis se je odzvalo 34 osnovnih šol in 6 gimnazij oz. srednješolskih centrov. Prejeli smo 54 različnih literarnih publikacij, ki so nastajale med osnovnošolci, in 6 glasil z literarno ustvarjalnostjo dijakov. Pri izbiranju smo bili pozorni na posamezne šolske literarne liste in posebne literarne dosežke. Večina glasil dosega razveseljav kvaliteten nivo, pri najboljših glasilih se v ozadju vidijo metode in oblike sodobnega pouka. Kriteriji, ki so nas vodili pri izbiranju **šolskih literarnih glasil**: *pestrost književnih zvrsti in vrst (rezultat kvalitetnega pouka besedilnih vrst in dela v delavnici ustvarjalnega pisanja), pregledna urejenost lista, pristnost otroškega/dijaškega izraza, jezikovna skrbnost, likovna in grafična podoba lista, učinkovito organiziran uredniški odbor, obvezni podatki v kolofonu, lektoriranje in navsezadnje ekološka utemeljenost izdavanja glasil na fizičnem papirju ...* Vse prispele publikacije smo ocenjevali tudi po izvirnosti zamisli in uresničenju zastavljenih ciljev.

NAGRADE ZA LITERARNA GLASILA – SREDNJE ŠOLE/GIMNAZIJE:

Nagrada za literarno gimnazijsko glasilo v celoti: **FEDRA 11-13, I. gimnazija**

Celje, urednici: Klara Pavšer Stropnik in Bernarda Jelen

Posebna pohvala za idejo pesniške miniaturne: **POMLADNE RADOSTI, Šolski center Slovenske Konjice - Zreče, Srednja poklicna in strokovna šola Zreče, mentorica Marjana Cenc Weiss**

NAGRADE ZA LITERARNA GLASILA – OSNOVNE ŠOLE:

Nagrada za najboljšo literarno glasilo v celoti: **VREMŠČICA, OŠ dr. Bogomirja**

Magajne Divača, mentorica Suzana Kavčič

Nagrada za celoten literarni projekt šole, ki spodbuja mlade ustvarjalce k pisanju daljših literarnih besedil: **Z DOMIŠLJIJO NA POTEPU, OŠ Mokronog, mentorica Vesna Magovec Regent.** Mladi avtorji: Petra Pavlin, Tim Gregorčič, Lan Dvornik, Tina Rejc, Nina Starič.

Nagrada za kolektivno podajanko: **USODNO POPOLDNE, OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert, mentorica Janja Jerovšek**

Nagrada za urejeno kolektivno povest: **SREČA (N) JE NA MORJU, OŠ Železniki, mentorica Nataša Zavrl**

Nagrada za šolski literarni projekt podružnične šole: **2014 KORAKOV, OŠ**

Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče POŠ Bukovica, mentorica Marta Premrl

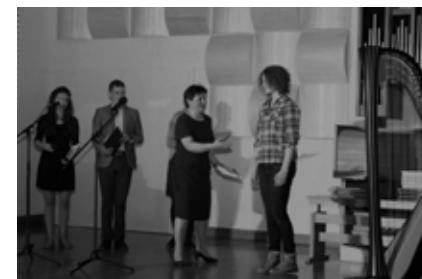
Nagrada za poseben večletni projekt – zbirke haikujev: **MEDNARODNE ZBIRKE HAIKUJEV, OŠ Franceta Bevka Tolmin, Jože Štucin z mentorji šole in selektorji**

Posebna pohvala za spodbujanje literarne kreativnosti devetošolcev: **OGRIZKI, OŠ Poljane Ljubljana, mentorici: Tatjana Rupnik Hladnik in Barbara Tacar**

Posebna pohvala za domiselno oblikovan list v obliki fotostripa: **MLADI VETER, OŠ Antona Aškercar Velenje, mentorica Martina Hribernik**

Posebna pohvala šoli za večletno rast na literarnem področju: **OŠ KOŠANA, mentorici: Cecilija Pavlovič in Marija Mršnik**

UTRINKI S XXVII. ROŠEVIH DNEVOV 2014

KAZALO

UVODNI POZDRAV RAVNATELJICE, Mojca Kolin	4
UVODNE BESEDE, Nina Kokelj	5
NAGRAJENA BESEDILA z uvodom Mateja Krajnc	8
<i>Proza, Sven Pušnik</i>	9
<i>Poezija, Nika Rajšter</i>	14
<i>Poezija, Maja Strmčnik</i>	16
<i>Dnevniški zapis, Sara Štiglic</i>	18
<i>Drama, Nives Žlof Androjna</i>	20
DRUGA IZBRANA BESEDILA	28
SEZNAM SODELUJOČIH AVTORJEV IN MENTORJEV	73
NOVO PRIČAKOVANJE, Fran Roš	75
O FRANU ROŠU, Ljudmila Conradi	76
NAJBOLJŠA LITERARNA ŠOLSKA GLASILA	78
UTRINKI S XXVII. SREČANJA ROŠEVI DNEVI 2014	79

KOLOFON

PTICE SMO NA MOGOČNEM KONJU

Zbornik izbrane proze, poezije in drame
s srečanja XXVIII. Roševi dnevi 2015

IZDAL: Javni sklad Republike Slovenije
za kulturne dejavnosti
s svojo Območno izpostavo Celje in
Zvezo kulturnih društev Celje

ZANJ: mag. Igor Teršar

UREDILA: Barbara Rigler

BESEDILA IZBRALI:

Nina Kokelj, Matej Krajnc, Barbara Rigler
BESEDILO O FRANU ROŠU: Ljudmila Conradi

SLIKA NA NASLOVNICI: Nuša Uranker,
8. b OŠ Frana Roša Celje

LIKOVNI PRISPEVKI: Učenci in učenke
Osnovne šole Frana Roša, Celje

MENTORICA: Lijana Klančnik

TEHNIČNI UREDNIK: Živko Beškovnik

TISK: Grafika Gracer, d. o. o.

NAKLADA: 350 izvodov
Celje, marec 2015

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica,
Ljubljana

821.163.6-93-82

ROŠEVI dnevi (28 ; 2015 ; Celje)

Ptice smo na mogočem konju
: zbornik izbrane poezije, proze in
dramskega besedila z natečaja / XX-
VIII. Roševi dnevi, Celje, marec 2015
; [uredila Barbara Rigler ; besedila iz-
brala Nina Kokelj, Matej Krajnc, Bar-
bara Rigler ; besedilo o Franu Rošu
Ljudmila Conradi ; likovni prispevki
učenci in učenke Osnovne šole Frana
Roša, Celje]. - Celje : Javni sklad Re-
publike Slovenije za kulturne de-
javnosti, Območna izpostava : Zveza
kulturnih društev, 2015

ISBN 978-961-6819-75-6

1. Gl. stv. nasl. 2. Rigler, Barbara
278536960